

بانک The Bank

سیاستنی | Monthly | ماهنامه

۲۱۱ - ۱۴۴۶ شعبان المعلم - ۱۴۰۳ سلواغه

د سروزرو زپرمي: د نېړۍ د مرکزي بانکونو ستراتېژي که شتمني

٤ مخ

از شما مردم عزیز می خواهیم،
همانطوریکه در بهبود سکتور بانکی
باما دست دادیم، لطفاً در
استحکام هرچه بیشتر این سکتور
هنوز هم در کنار ما بمانید.

د امتیاز خاوند: د افغانستان بانک

کتپلاؤی: فدا محمد فیضان، احمد جواد سداد او محمد ادریس رونق

سرليکوال: شفیق الله بارز

- ۱ د افغانستان بانک رئیس په مشری له صرافانو سره د افغانی د ثبات په اړه غونډله جوړه شوه
- ۲ رئیس کل د افغانستان بانک با روپایی بانک های تجارتی دیدار کرد
- ۳ د افغانی د ثبات لپاره د افغانستان بانک د هڅو د ملاتپه موخه مطبوعاتی غونډله جوړه شوه
- ۴ د سرو زرو زېرمې: د نړۍ د مرکزي بانکونو ستراتېژیکه شتمني
- ۷ نظام مالی اسلامی: چګونه افغانستان میتواند از تجارت موفق کشور مالیزیا استفاده کند
- ۱۳ آیا د مرکزي بانکونو برپښنایي پولی واحد د مالي شمولیت د پراختیا مناسب ابزار دي؟
- ۱۶ مصاحبه با آمر عمومي تکنالوژي معلوماتي د افغانستان بانک
- ۱۹ اقتصادي خبرونه
- ۲۱ د پولی کړ کچونو په مهارولو کې د اسعاري زېرمو رول
- ۲۴ چګونه مالیات بر املاک میتواند به توسعه کشورهای کم در آمد کمک کند
- ۳۱ Turning Afghanistan's Mineral Potential into Reality

مسئول مدیر: انور الله حیات

خبریال: سید خالد خالقیار

دیزاین خالد احمد فیضی

فوټوژورنالیست: زیرک مليا

د وېش مسئول: نصرت الله احمدوزی

د چاپ شمېر: ۱۲۰۰ توکه

کال: اوولسم

پته: د افغانستان بانک

د ثبت کېټه: ۶۵۸

تليفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

برپښنایك: magazine@dab.gov.af

ووب پاڼه: www.dab.gov.af

۲۱۱

د مجلې د مقالو او انځورونو کارول د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري.

استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

د افغانستان بانک د رئیس په مشرى له صرافانو سره د افغانی د ثبات په اړه غونډه جوړه شوه

نوموري همدارنګه د خپلو خبرو پر مهال له صرافانو وغوبنتل چې د ملي ګټو په پام کې نیولو سره د احتکار او د اسعارو له قاچاق خخه د مخنيوي په برخه کې همکاري وکړي او که په دې برخه کې سرغرونه ولیدل شي، جدي چلند به ورسره وشي.

د یادوپې وړ ده چې په دې غونډه کې د صرافانو ټولنې استازو هم له خپله اړخه د پوره همکاري ډاډ ورکړ او په دې برخه کې یې د لارښونو مراعات کولو ژمنه وکړه.

باید وویل شي چې په دې غونډه کې د افغانستان بانک لومړي مرستیال بشاغلي صديق الله خالد، د دې بانک د بېلاړېلو آمریتونو آمرینو او د صرافانو ټولنې استازو هم ګکړون درلود.

يواخې زمود په هپواد، بلکې د نړۍ په دېرو هپوادونو کې رامنځته کيږي. الله الحمد افغانی په تېرو خو کلونو کې د سيمې د هپوادونو په کچه د غوره ثبات لرونکو پولي واحدونو په قطار کې ده، چې دا د افغانستان بانک د هلو خلو، د درنو هپوادوالو د باور او نورو اړوندو ادارو د همکاريو او بشې همغري پايله ده. د افغانی د روستيو نوساناتو په اړه نوموري ډاډ ورکړ چې دا نوسانونه تر ډېره اقتصادي اړخ نه لري او د اندېښې خای نشته. بشاغلي نور احمد آغا وویل په مرکز او ولايتونو کې د لیلام پروسې له لاري د اسعارو عرضه، د اسعارو د مبادلې د شفاقت او بنه تنظيم لپاره د خانګړي بازار رامنځته کول هغه اقدامات دي چې د افغانستان بانک بې تر لاس لاندې لري.

د رجب المرجب ۲۵ مه - د افغانستان بانک رئیس بشاغلي نوراحمد آغا په مشرى د صرافانو ټولنې له استازو سره غونډه جوړه شوه. په دې غونډه کې د افغانی د ارزښت ساتنې، احتکار او اسعارو د قاچاق د مخنيوي اړوند مسائلو په اړه خبرې وشوي.

په دې غونډه کې د افغانستان بانک رئیس بشاغلي نور احمد آغا یادونه وکړه چې د افغانستان بانک د خپلو قانوني او ملي مسؤوليتونو په چوکاټ کې په پوره تعهد سره هڅې کوي چې د هپواد اقتصادي ثبات، د افغانی ارزښت ساتنې، او د بیو د ثبات لپاره اړین اقدامات ترسره کړي.

نوموري زياته کړه چې د بیو او د اسعارو د تبادلې په نرخونو کې بدلونونه نه

رئیس کل د افغانستان بانک های تجاری دیدار کرد

بانک های تجاری خواست تا معاملات خود را با در نظر گرفتن مسئولیت ملی خود، با پول افغانی انجام دهند.

شایان ذکر است که طی این نشست رؤسای بانک های تجاری نیز دیدگاه های خود را در این زمینه شریک ساخته و به نوبه خود تعهد نمودند که توصیه های د افغانستان بانک را عملی نمایند.

قابل ذکر است که در این نشست مسئولین بخش های مختلف د افغانستان بانک نیز حضور داشتند.

وی افزود که در روز های اخیر تغییرات در نرخ ارزش پول افغانی در برابر اسعار خارجی به وجود آمده بود که د افغانستان بانک توانست با استفاده از روش های معقول سیاست پولی و اقدامات لازم، بازار را به حالت عادی برگرداند. محترم نور احمد آغا تأکید کرد که تلاش ها در این زمینه همچنان ادامه دارد و نیاز است تا تمام نهادهای ذیربیط با هماهنگی کامل در این زمینه همکاری نمایند.

وی همچنین نقش ثبت بانک های تجاری را در توسعه و پیشرفت اقتصادی کشور با ارزش تلقی نمود و از رؤسای

۲۶ رب ج المربج ۱۴۴۶ - نشستی به ریاست محترم نور احمد آغا، رئیس کل د افغانستان بانک با رؤسای بانک های تجاری در مورد ثبات پول افغانی و توسعه فعالیت های سکتور بانکی برگزار گردید. طی این نشست که در دفتر مرکزی د افغانستان بانک برگزار شده بود، محترم نور احمد آغا رئیس کل د افغانستان بانک، خاطر نشان کرد که حفظ ارزش پول افغانی در اولویت های کاری د افغانستان بانک قرار دارد و این بانک توانسته است با اتخاذ تدابیر لازم از ارزش پول افغانی حفاظت نماید.

د افغانی د ثبات لپاره د افغانستان بانک د هخو د ملاتر په موخه

مطبوعاتي غونډه جوړه شوه

توګه سوداګرې په سوداګریزو راکړو ورکړو کې وکاروی.

په همدي چول په دي غونډه کې د صرافانو د ټولنې مشر بشاغلي بهرام خان خدران هم خبرې وکړې، نوموري وویل د افغانستان بانک له خپلې ژمنې سره سم اړین ګامونه پورته کړل او د اسعارو پر وړاندې د افغانی به نرڅه کې د رامنځته شويو تغییراتو مخنيوی پې وکړ، بشاغلي خدران زیاته کړه عام خلک باید په بې بنسته آوازو باور و نه کړي او ډاډمن اوسي چې مسئولي ادارې پر وخت اقدامات تر سره کوي.

تر هغې وروسته د افغانستان د سوداګرۍ او پانګونې خونو مرستيال بشاغلي خان جان الکوزي هم خبرې وکړې او د هېواد په اقتصادي رغښت کې یې د سوداګرۍ رول د ارزښت وړ یاد کړ، نوموري د دولت او خصوصي سکتور تر منځ ګډه همکاري او همغږي مهمه یاده کړه او په دي برخه کې یې پر لا زیاتې همکاري او همغږي ټینګار وکړ.

وکاروی. د نوموري په خبره خو ورڅې وړاندې د افغانی د مبادلي نرڅه کې بدلون راغلى و، خو د افغانستان بانک د اړينو اقداماتو له لارې بازار بېرته عادي حالت ته راوګرځاوه. د افغانستان بانک لومړي مرستيال وویل درنو هېوادوالو ته ډاډ ورکول کېږي چې مونږ کافي مالي سرچنې لرو او هر کله چې اړتیا ولیدل شي د معقولو پولې سیاستونو په پام کې نیولو سره اړین ګامونه پورته کېږي.

باید وویل شي چې په یاده غونډه کې د سوداګرۍ او پانګونې خونې مرستيال بشاغلي محمد یونس مومند د افغانی د ارزښت او ثبات ساتنه ګله مسئولیت یاد کړ. بشاغلي مومند له د افغانستان بانک خڅه منه وکړه چې د افغانی د ارزښت ساتې په موخه یې پر وخت اړین ګامونه پورته کړل او وضعیت یې په بشه ډول مدیریت کړ. نوموري زیاته کړه افغانی دا مهال په نړۍ واله کچه د غوره ثبات لرونکو پولې واحدونو په قطار کې خای لري او په کار د چې ټول هېوادوال په څانګړې

1446 د شعبان المعلم ۴ مه – د افغانستان د سوداګرۍ او پانګونې خونې له لوري د افغانیو د ارزښت ساتې لپاره د افغانستان بانک له هخو د ملاتر په موخه مطبوعاتي غونډه جوړه شوه. په دي غونډه کې د افغانستان بانک، سوداګرۍ او پانګونې خونې، صرافانو ټولنې، د سوداګرۍ برڅې د بېلاړبلو ټولنو مشرانو او استازو ګډون کړي وو.

په یاده مطبوعاتي غونډه کې د افغانستان بانک لومړي مرستيال بشاغلي صديق الله خالد د خپلو خبرو په پيل کې د سوداګرۍ خونې له مشرتابه منه وکړه چې د افغانی د ثبات لپاره د افغانستان بانک د هخو د ملاتر په موخه یې رسنيز کنفرانس جوړ کړي دی. نوموري وویل د افغانستان بانک د خپلو مسئولیتونو په چوکاټ کې د افغانی د ثبات، د بیو ثبات او اقتصادي ټیکاوا لپاره اړین اقدامات تر سره کړي دی.

بشاغلي خالد وویل افغانی د هېواد ملي هویت دی، او هېوادوال، په څانګړې توګه سوداګرۍ، باید دا پولې واحد د خپلو سوداګریزو راکړو ورکړو پر مهال

د سرو زرو زېرمې: د نړۍ د مرکزی بانکونو ستراتیژ که شتمني

مشخصول چې په فزيکي توګه په يو هېواد کې شتون لري هم ناممکنه د خکه مرکزی بانکونه د خپلو سرو زرو د زېرمو د بررسی او ليدلو اجازه نه ورکوي.

د نړۍ والو مالي بحرانونو خخه وروسته مرکزی بانکونو خپلې اسعاري زېرمې متوع کړي او د سرو زرو په برخه کې يې زياتولي ته مخه کړه. د پيسو نړۍ وال صندوق د احصائيو پر بنسته اوس مهال په نړۍ واله کچه سره زر د مرکزی بانکونو د اسعاري زېرمو ۱۰ سلنډ تشکيلوي او دا سلنډ مخ په زياتېدو ده. د دې احصائيو پر بنسته په تېرو دوو لسيزو کې ۱۴ هېوادونو د سرو زرو د پېرلو له لارې د خپلو سرو زرو په زېرمو کې

د سرو زرو زېرمې د نړۍ والې ټولنې د راپورونو پر بنسته د نړۍ د لاسته راغلو سرو زرو تقریباً پنځمه برخه د مرکزی بانکونو سره د زېرمو په توګه پراته دي. د پيسو نړۍ وال صندوق هر کال د مرکزی بانکونو د رسمي راپورونو پر بنسته په منظمه توګه د هر هېواد د مرکزی بانک د سرو زرو د زېرمو مقدار معلوموي او د سرو زرو نړۍ واله ټولنې د همدي راپورونو پر بنسته د هېوادونو او نړۍ والو مؤسساتو د سرو زرو د شتمنيو يو جدول چمتو کوي. البته دا ضروري نده چې په ياد جدول کې د يو هېواد د ذکر شويو سرو زرو مقدار دې په فزيکي توګه په هغه هېواد کې شتون ولري. له بلې خوا د هغو سرو زرو د زېرمو د دقیق مقدار

زېرمو کې زیاتوالی راولی. د بېلگىپه توګه د روسيي مركزي
بانک د خپلو شتمنيو له کنگل کېدو وروسته د سرو زرو په پېرلو
کې د پام ور زیاتوالی راوست او په داخل کې يې د سرو زرو
زېرمې تقویه کړي.

په دې سربېره د بریکس د غړو هپوادونو هود چې په نړۍ وال
تجارت کې د امریکایي ډالرو لپاره بدیل پیدا کړي، کولای شي
د نړۍ وال تجارت د کرنسی په توګه د ډالرو حیثیت ضعیفه،
ډالرو ته تقاضا کمه او په پایله کې د ډالرو ارزښت راټیټ کړي.
له دې امله هم مركزي بانکونه غواړي چې خپل ذخیروي اسعار
متنوع او د سرو زرو په زېرمو کې زیاتوالی راولی.

په تېرو لسو کلونو کې روسيي ۱۲۹۸ ټنه، چین ۱۱۸۱ ټنه، ترکیب
۴۲۴ ټنه، پولنډ ۲۵۶ ټنه، هند ۲۴۶ ټنه، ازیکستان ۱۵۴ ټنه،
قراقتان ۱۵۱ ټنه، سنگاپور ۱۰۳ ټنه، عراق ۱۰۰ ټنه او تایلنډ ۹۲
ټنه سره زر د خپلو سرو زرو پر موجوده زېرمو کې اضافه کړي
دي. په تېرو اتلسو میاشتو کې د چین مركزي بانک په پرله پسې
توګه د خپلو سرو زرو زېرمې زیاتې کړي دي.

یواځې د ۲۰۲۴ کال په لوړیو شپرو میاشتو کې په ټولیزه توګه
مرکزي بانکونو ۴۸۳ ټنه سره زر پېرلي دي چې د نړۍ په کچه د
سرو زرو په سکتور کې نوی ریکارډ ګکل کیږي. په دې موده
کې ترکې تر ټولو زیات یعنې ۴۵ ټنه سره زر پېرلي دي.
هندوستان د ۳۷ ټنو سرو زرو په پېرلو سره په دوهمه درجه کې
راځي.

په ۲۰۲۴ کال کې د امریکا د متحده ایالاتو د مركزي بانک یا
فیډرال ریزرف د سرو زرو زېرمې ۸۱۳۳ ټنو ته رسیبری چې د
مرکزي بانکونه په سطحه تر ټولو سترو زېرمو خڅه ګکل کیږي.
د نړۍ د هغه مرکزي بانکونو لست چې تر نورو زیات د سرو
زرو زېرمې لري په لاندې ډول دي:

زیاتوالی تجربه کړي دي.

د نورو عواملو تر خنګ لاندینې دوو مهمو عواملو مركزي
بانکونه دي ته اړ کړي دي چې د خپلو سرو زرو زېرمې زیاتې
کړي. لوړۍ عامل یې په نړۍ واله سطحه د جګړو، اقتصادي،
مالی او ژیوپولیتیکي کې کیچونو تکرار او موجودیت دي. د دې
کې کیچونو په پایله کې رامنځته شوی م بهم حالت د ډالرو د بې
ثبتاتی سره مرسته کړي ده او د سرو زرو پر وړاندې یې خپل
ارزښت له لاسه ورکړي دي. د مثال په توګه د ۲۰۱۴ کال د
سپتېمبر په میاشت کې په نړۍ والو بازارونو کې د یو اونس سرو
زرو یې ۱۲۱۰، ۵۰ امریکایي ډالره وه، پداسي حال کې چې د
روان ۲۰۲۴ کال د سپتېمبر په میاشت کې د یو اونس سرو زرو
بې ۲۵۰۱، ۹۲ امریکایي ډالره ثبت شوې ده. دا ارقام بشي چې د
تېرو لسو کلونو په موده کې د یو اونس سرو زرو بېه تقریباً
۱۲۹۱ ډالره یعنې تقریباً ۱۰۰٪ پورته ختلي ده. دا ارقام بشي چې
کاغذی پیسې د وخت په تېرېدو سره خپل ارزښت له لاسه
ورکوي. له دې امله مركزي بانکونه سره زر یوه زیاته شتمني
ګنډي چې د انفلاسیون په مخنيوی او د زېرمو په متنوع کولو کې
ورسره مرسته کولای شي.

دوهم عامل چې مركزي بانکونه یې د سرو زرو د زېرمو
زیاتوالی ته هڅولي دي د امریکا د متحده ایالاتو لخوا پر
هپوادونو د مالي بندیزونو او اقتصادي تعزیراتو تحمل دی. د
امریکا د متحده ایالاتو لخوا د ډالرو خڅه د وسلې په توګه کار
اخیستنه، د مركزي بانکونو د شتمنيو کنګل کېدل او یا د
احتمالی کنګل کېدو یا غصب د خطر او نورو ورته وجوهاتو له
امله مركزي بانکونه په بھر کې پانګونې ته زړه نه بنه کوي. په
داسې شرابطاو کې سره زر یوه مطمئنه شتمني ګکل کیږي او
مرکزي بانکونه غواړي چې د نورو هپوادونو د اسعارو پر خای په
سرو زرو کې پانګونه ډېره کړي او یا هم د خپلو سرو زرو په

شمېره	د هېواد نوم	تنه / ۱۰۰۰ کيلو گرامه	د ټولو زپرمو سلنه
۱	د امریکا متحده ایالات	۸۱۳۳ تنه	۶۶٪.
۲	جرمني	۳۳۵۱ تنه	۶۶٪.
۳	ایطالیا	۲۴۵۲ تنه	۶۳٪.
۴	فرانسه	۲۴۳۷ تنه	۵۸٪.
۵	د روسيپ فدراتيف	۲۳۳۶ تنه	۲۱٪.
۶	چين	۲۲۶۴ تنه	۳٪.
۷	سويس	۱۰۴۰ تنه	۵٪.
۸	جاپان	۸۶۴ تنه	۴٪.
۹	هندوستان	۸۳۱ تنه	۷٪.
۱۰	هالينډ	۶۱۲ تنه	۵۶٪.
۱۱	ترکيه	۶۰۰ تنه	۳۵٪.
۱۲	قراقتان	۴۰۱ تنه	۶۸٪.
۱۳	ازبیکستان	۳۶۰ تنه	۶۰٪.
۱۴	عربستان	۳۲۳ تنه	۴٪.
۱۵	انگلستان	۳۱۱ تنه	۹٪.
۱۶	لبنان	۲۸۶ تنه	۴۸٪.
۱۷	هسپانيه	۲۸۳ تنه	۱۸٪.

۲- د بانک د مالي ژمنتیاوو لپاره د تضمین په توګه لکه تجارتی

بانکونو ته د هغوي د ودایعو د بېرته ورکړي تضمین

۳- د کاغذی پیسو د ملاتر یا پشنوانې په توګه او یا هم د کاغذی پیسو لرونکو ته د بېرته ورکړي د تضمین په توګه

۴- سره زر مصؤن او سیال فلز ګنډل کېږي، د ضرورت په وخت کې او همدارنګه د ګټه په موخه خرڅېدلای شي.

دوكتور محمد یوسف سليم

د افغانستان بانک د ریاست مقام د پالیسي ستر سلاکار

د سرو زرو د زپرمو منتقدین وايي چې د سرو زرو انتقال، ذخیره

کول او ساتنه ډپرو لګښتونوته ضرورت لري، په معاملاتو کې د پیسو په خېر نشي استعمالېدلای او په ګټه یا سود نشي ورکول

کېدلای. خو سره له دې هم مرکزي بانکونو لکه چې مخکې بې يادونه وشهو د څلوا سرو زرو په زپرمو کې زیاتوالی راوستي

دي. سره زر د تاریخي او رواجي دلاپلو له امله یو د اعتماد وړ

او سیاله شتمني ګنډل کېږي او په ملي او نړۍ والو بازارونو کې د

ضرورت په وخت کې خرڅېدلای شي. برسبړه پر دي مرکزې

بانکونه سره زر د لاندېښو موخه لپاره هم ساتي:

۱- د بانک د شتمنيو د ارزښت د ساتلو او ثبات په موخه

مأخذونه

1. <https://www.visualcapitalist.com/the-top-10-countries-by-gold-reserves-in-2024/>

2. <https://www.voronoiapp.com/money/Countries-Buying-the-Most-Gold-2013-2023-2050#home>

نظام مالی اسلامی: چگونه افغانستان میتواند از تجارب مؤفق کشور مالیزی استفاده کند

ضرر و سرمایه گذاری مشترک را ترویج میکند. نظام مالی اسلامی شامل مؤسسات مالی مختلفی از جمله بانک‌های اسلامی، شرکت‌های سرمایه گذاری و شرکت‌های بیمه (تکافل) است که همگی به اصول اسلامی پاییند می‌باشند. هدف این سیستم تقویت رشد اقتصادی، عدالت اجتماعی و شمولیت مالی از طریق ادغام ارزش‌های شرعی با شیوه‌های مالی می‌باشد که در حال حاضر بانکداری اسلامی

بر می‌گرفت و منجر به تأسیس ابزارهای مالی اسلامی مانند مضاربه و مشارکه شد. نظام مالی اسلامی به یک سیستم جامع فعالیت‌ها، محصولات و خدمات مالی اطلاق می‌شود که مطابق با قوانین اسلامی تطبیق می‌گردد. این سیستم فعالیت‌های مانند ربا، غرر و سرمایه گذاری در تجارت‌های حرام را ممنوع دانسته و در عوض، سرمایه گذاری در فعالیت‌های تجارت‌های حلال، مشارکت در نفع و

اساس نظام مالی اسلامی در قرن هفتم میلادی در روزهای ابتدایی دین مبین اسلام گذاشته شد که اصول تجارت و معاملات در پرتو قوانین شریعت مشخص و توسط جوامع اسلامی تطبیق گردیدند. اصول اساسی عدالت، صداقت و منع ربا جزء لاینک معاملات اقتصادی جوامع مسلمان بودند. در طول تاریخ، خلافت‌های مختلف اسلامی سیستم‌های تجاری پیچیده را توسعه دادند که این اصول را در

مهم در کشور به فعالیت خود ادامه می دهد. اولین بانک اسلامی تمام عیار به نام بانک اسلام مالیزیا برہاد در سال ۱۹۸۳ تأسیس شد. این یک پیشرفت قابل توجه در بخش بانکداری اسلامی بود که امکانات ارائه طیف وسیع محصولات و خدمات مالی مطابق با شریعت را برای مردم فراهم کرد.

از زمان آغاز امور مالی اسلامی در سال ۱۹۶۳، این کشور به تدریج دامنه و فعالیت های ارایه خدمات مالی اسلامی را موقانه گسترش داده است. سکتور مالی اسلامی کشور مالیزیا را بانکداری اسلامی، تکافل یا بیمه اسلامی، صکوک، تمویلات مالی اسلامی، بازارهای سرمایوی اسلامی، خدمات مدیریت ثروت اسلامی و تکنالوژی معلوماتی مالی اسلامی تشکیل می دهد که از آن جمله بانکداری اسلامی بزرگترین سهم را به خود اختصاص داده است. طبق راپور سالانه سال ۲۰۲۳ بانک مرکزی مالیزیا، سهم بانکداری اسلامی در سال ۲۰۲۳ میلادی ۴۵.۶ درصد سکتور بانکی مالیزیا را تشکیل داده است که ارزش آن به دالر تقریباً ۲۱۹.۴۲ میلیارد دالر امریکایی ثبت شده است که نشان دهنده نرخ رشد سالانه ۷.۷٪ است. این در حالیست که نرخ رشد سالانه بانکداری متعارف ۳.۴٪ به ثبت رسیده است. علاوه بر این، سهم حسابات سپرده ها و سرمایه گذاری اسلامی در سال ۲۰۲۳ میلادی ۴۲

مالیزیا با ایجاد یک سیستم جامع بانکداری اسلامی، به عنوان یکی از کشورهای پیشتاز در امور مالی اسلامی ظاهر شده است. این کشور همچنین پیشگام محصولات خلاقانه مانند صکوک و تکافل بوده که به سطح بین المللی شناخته شده است. ازینکه افغانستان به دنبال توسعه بخش بانکداری اسلامی است و میخواهد تا سکتور بانکداری را به طور تدریجی به بانکداری اسلامی تغییر دهد، درک مودل نظام مالی اسلامی می تواند الهام و نظریات ارزشمندی را در مورد فرصت ها و چالش های پیش رو ارائه دهد. هدف این مقاله تحلیل نظام مالی اسلامی مالیزیا و بررسی فرصت ها و چالش های می باشد که کشور مالیزیا آن را پشت سر گذاشته است. چنین تحلیل می تواند برای پالیسی سازان و ادارات در زمینه تطبیق نظام بانکداری در پرتو شریعت اسلامی در افغانستان کمک نموده، باعث رشد اقتصادی و شمولیت مالی در کشور شود.

نظام مالی اسلامی کشور مالیزیا

مالیزیا به عنوان یک کشور پیشتاز در بانکداری اسلامی ظهور نموده است. اولین مؤسسه مالی اسلامی در مالیزیا به نام بی دبليو ايس بی ایچ در سپتامبر ۱۹۶۳ تأسیس شد. این مؤسسه به هدف کمک به مسلمانان برای پس انداز مصارف حج ایجاد شد که در حال حاضر به نام تابونگ حاجی به عنوان یک مؤسسه مالی اسلامی

یکی از بخش های بارز این نظام پنداشته می شود. بانک های اسلامی تمامی فعالیت های خود را بر اساس اصول و احکام شریعت اسلامی انجام می دهند. در این راستا، اولین اداره بانکداری اسلامی موسوم به بانک پس انداز میت غمر در سال ۱۹۶۳ در مصر تأسیس شد که بر اساس مفاد مشترک به تاجران تمویلات ارایه نموده، اساس بانکداری اسلامی را نهادینه ساخت و به عنوان اولین بانک اسلامی جهان شناخته شد. این بانک بعداً بخش "بنک ناصر الاجتماعی" یا بانک اجتماعی ناصر شد. با معرفی خدمات بانکداری اسلامی بسیاری از تجار و سرمایه گذاران شروع به استفاده از این خدمات کردند که نتایج بسیار خوبی به همراه داشت و پس از مصر راه بانکداری اسلامی را در مالیزیا، امارات و کشورهای اروپایی باز نمود. با افزایش تقاضا برای محصولات مالی مطابق با شریعت، مؤسسات مالی مختلف شروع به نوآوری کردند و مجموعه وسیعی از خدمات را ایجاد کردند که به اصول اسلامی پایبند بود.

در کشورهایی مانند عربستان سعودی و امارات متحده عربی، نظام مالی اسلامی نقش مهمی در سکتور بانکی ایفا می کند، طوری که بخش بزرگ مؤسسات مالی مطابق شریعت اسلامی محصولات ارائه می دهند. در مقابل، کشورهای مانند

بازار سرمایه با اصول اسلامی پاییند بوده و از این طریق از منافع سرمایه گذاران و حفظ یکپارچگی بازار محافظت می کند. چنین مقرراتی نه تنها اعتماد مشتریان سکتور را افزایش می دهد، بلکه سرمایه گذاری های خارجی را نیز جذب می کند، زیرا سرمایه گذاران بین المللی به دنبال نفوذ به بازار های مالی اسلامی اند که از طریق قوانین به خوبی تنظیم شده باشند.

حمایت دولت

دولت مالیزیا با شناختن پتانسیل سکتور مالی اسلامی برای رشد و جذب سرمایه گذاری، این سکتور را جزء کلیدی برنامه توسعه اقتصادی خود قرار داده است و حمایت دولت در سطح پالیسی های دولت حمایت به اشکال مختلف ظاهر می شود. به طور مثال دولت به مؤسسات مالی اسلامی معافیت های مالیاتی مربوط به هزینه های صدور محصولات مالی مطابق با شریعت ارائه می کند. این مشوق ها برای رشد سکتور مالی اسلامی و رقابتی تر ساختن آن با سکتور مالی متعارف طراحی شده اند. علاوه بر این، دولت تأمینات مالی و کمک های بلاعوض را برای حمایت از تأسیس و گسترش مؤسسات مالی اسلامی ارایه می کند. این پشتونه مالی به این مؤسسات کمک می کند تا محصولات و خدمات خلاقانه را توسعه دهنده که با اصول شریعت مطابقت

گسترش یافت که چند اجزای کلیدی آن تذکر داده میشود. قانون خدمات مالی اسلامی (IFSA) در سال ۲۰۱۳ به تصویب رسید، یک ساختار قانونی جامع برای امور مالی و بانکداری اسلامی در مالیزیا ارائه نموده، مقررات نظارتی را برای مؤسسات مالی اسلامی مشخص می کند و اطمینان می دهد که عملیات آنها با اصول شریعت مطابقت دارد. این قانون جنبه های مختلفی از جمله صدور مجوز و مدیریت ریسک را پوشش می دهد که باعث تقویت یک محیط باثبات و شفاف برای امور مالی اسلامی میگردد. علاوه بر این قانون، چارچوب حاکمیت شرعی مقررات مطابقت با شریعت در مؤسسات مالی اسلامی را توضیح نموده، بر اهمیت وجود یک شورای مشورتی اختصاصی شرعی برای نظارت بر رعایت و اطمینان از مطابقت تمام محصولات و خدمات ارائه شده با قوانین اسلامی تاکید می کند. چارچوب مذکور شفافیت و پاسخگویی را ترویج می دهد و اعتماد مستهلكین و سرمایه گذاران را بر محصولات مالی اسلامی افزایش می دهد. به همین ترتیب، کمیسیون اوراق بهادر مالیزیا نهاد نظارتی بر بازارهای سرمایه اسلامی از جمله انتشار صکوک (اوراق قرضه اسلامی) و مدیریت صندوق های سرمایه گذاری می باشد. کمیسیون اوراق بهادر اطمینان حاصل میکند تا تمام فعالیت های مالی در

درصد سکتور بانکداری را تشکیل داده است که نشاندهنده نرخ رشد سالانه ۶ درصدی می باشد، در حالیکه نرخ رشد سالانه این رقم برای سکتور متعارف ۴.۲ درصد به ثبت رسیده است. این رشد چشمگیر نشان می دهد که سکتور مالی اسلامی در مالیزیا به شدت رو به رشد و بهبود است و نشان دهنده تعهد مالیزیا برای توسعه یک سکتور قوی مالی اسلامی می باشد که میتواند نیازهای متنوع جمعیت آن کشور را برآورده سازد. دولت و تنظیم کنندگان مالی فعالانه در حال تلاش برای دستیابی به اهداف بزرگ در این زمینه استند و سعی دارند تا سال ۲۰۳۰ میلادی سهم سکتور مالی اسلامی را به ۵۰ درصد سکتور مالی مالیزیا برسانند.

عوامل رشد سکتور مالی اسلامی مالیزیا

رشد سکتور مالی اسلامی مالیزیا را می توان به چندین عامل کلیدی نسبت داد که ذیلاً بیان میگردد:

چارچوب جامع قانونی

این کشور یک چارچوب مقرراتی جامع تنظیم و نظارت مؤسسات مالی اسلامی را ایجاد کرده است که از توسعه مؤسسات مالی اسلامی حمایت می کند. این چارچوب شامل قوانین متعددی است که بنیاد آن در سال ۱۹۸۳ با قانون بانکداری اسلامی گذشته شد و بعداً دامنه آن

سرمایه گذاری حلال و اجتماعی را برآورده می کنند و به سرمایه گذاران اجازه می دهند تا در بازارهای مالی شرکت کنند و در عین حال سرمایه گذاری های خود را با ارزش های عقیده شان همسو سازند.

علاوه بر معرفی محصولات خلاقانه، مالیزیا نقش مؤثری در توسعه محصولات مالی اسلامی داشته است. بگونه مثال مالیزیا در زمینه توسعه تکافل یا بیمه اسلامی نقش مهمی داشته است. ریشه های تاریخی تکافل به سنت های جوامع ابتدایی اسلامی باز می گردد. هرچند، اولین تکافل رسمی در سال ۱۹۷۹ در کشور سودان تأسیس شد و به نام شرکت بیمه اسلامی سودان شناخته شد، کشور مالیزیا با تصویب قانون تکافل در سال ۱۹۸۴ چارچوب نظارتی را برای تکافل ایجاد نموده ساختار قانونی لازم را برای عملیات بیمه اسلامی فراهم نمود. اقدام از یک سو در زمینه تقویت فعالیت های تکافل در داخل کشور بسیار مهم بوده و از سوی دیگر بر قوانین مشابه در سایر کشورهای مختلف تأثیر گذاشته است. دولت مالیزیا و نهاد های نظارتی نیز با ارائه مشوق ها و ایجاد محیط مناسب برای نوآوری و رقابت در این بخش از رشد تکافل حمایت کرده اند. در نتیجه، مالیزیا با مجموعه متنوع محصولات که نیازهای اقشار مختلف جامعه را برآورده می کند،

خلاقانه مطابق با شریعت که بتواند با محصولات بانکداری متعارف رقابت کند، به طور مؤثر به این چالش ها پاسخ داده است. به طور مثال، صکوک سبز که برای تامین مالی پروژه های سازگار با محیط زیست طراحی شده است، برای اولین بار در کشور مالیزیا معرفی و تطبیق شد که با اصول جهانی سرمایه گذاری مسئولانه هماهنگ است. مفهوم صکوک، که ابزارهای مالی اسلامی مشابه اوراق قرضه می باشد، با صدور اولین صکوک در سال ۲۰۰۰ در مالیزیا، مورد توجه جهان قرار گرفت. این امر، آغاز بازار مدرن صکوک بود، که در توسعه و ستد ردد سازی ساختارهای صکوک مالیزیا منحیث کشور پیشتر شناخته میشود. به دنبال تلاش های خلاقانه کشور مالیزیا، کشور بحرین اولین صکوک خود را در سال ۲۰۰۱ صادر کرد و بازار ابزارهای مالی اسلامی را در سطح جهانی گسترش داد. انواع مختلف صکوک توسط مؤسسات اسلامی و سازمان های دولتی مورد استفاده قرار می گیرد و سهم چشمگیری در بازار اوراق قرضه جهان دارد. علاوه‌تاً، صندوق های سرمایه گذاری سازگار با شریعت یکی از اجزای عمده دیگر سکتور مالی اسلامی در مالیزیا می باشند که نقش مهمی در ارائه فرصت های سرمایه گذاری سازگار با اصول شریعت دارند. این صندوق ها علاقه فزاینده به

داشته باشند و در نتیجه حضور آنها در بازار را افزایش دهد.

نیروی ماهر کار

برای اطمینان از رشد پایدار سکتور مالی اسلامی، مالیزیا به طور قابل توجهی در برنامه ها و مؤسسات آموزشی با هدف توسعه و ظرفیت سازی نیروی ماهر کاری سرمایه گذاری کرده است. بگونه مثال مرکز بین المللی آموزش در امور مالی اسلامی نقش کلیدی در زمینه متخصصان واجد شرایط در امور مالی اسلامی ایفا می کند. این مؤسسه آموزشی برنامه های تخصصی ارائه می دهد که دانش آموزان را با دانش و مهارت های لازم برای پیشبرد امور در این سکتور مجهز می سازد. برنامه ها و ورکشاپ های آموزشی مختلفی برای ارتقای تخصص متخصصان موجود در سکتور مالی اسلامی برگزار می شود. این طرح ها بر بخش های مانند رعایت اصول شریعت، مدیریت ریسک، و توسعه محصول تمرکز می کنند و تضمین می کنند که نیروی کار رقابتی و آگاهانه باقی می ماند.

خلاقیت محصولات اسلامی

با توجه به رقابت شدید و تغییر سریع محصولات بانکی در سراسر جهان، بانکداری اسلامی در محیط چالش برانگیز فعالیت هایش را به پیش می برد که نیاز به خلاقیت و نوآوری دارد. سکتور مالی اسلامی مالیزیا با توسعه محصولات مالی

این کشور تقاضای رو به رشد جهانی برای محصولات و خدمات مالی مطابق با شریعت را در ک نموده است و متعهد است تا به طور مؤثر درین بخش رقابت و فعالیت کند. ابتکارات کلیدی شامل ایجاد یک محیط مساعد برای سرمایه گذاران خارجی از طریق ساده سازی مقررات و ارائه مشوق ها برای سرمایه گذاری در امور مالی اسلامی، معرفی مالیزیا به عنوان یک الگو و نمونه بارز در بانکداری اسلامی، بازارهای سرمایوی و بیمه می باشد. علاوه بر این، دولت مالیزیا بر ایجاد اتحاد های ستراتژیک با سایر کشورها و مؤسسات مالی بین المللی برای تقویت تشریک دانش و تسهیل سرمایه گذاری های بین المللی متمرکز است. ادغام تکنالوژی مالی و دیجیتل سازی نیز برای بهبود ارائه خدمات و جذب جمعیت جوان سرمایه گذاران در اولویت قرار دارد. چارچوب نظارتی جامع مالیزیا، مطابقت با اصول شریعت و رشد این سکتور را تضمین می کند. علاوه بر این، تأکید روز افرون بر سرمایه گذاری پایدار و مسئولیت پذیری اجتماعی وجود دارد و هدف مالیزیا برای پیشرفت در این زمینه با ترویج صکوک سبز و سایر محصولات مالی سازگار با محیط زیست همسو است.

شرکت ها عمل می کند و چشم انداز رقابتی مالی اسلامی را در منطقه تقویت می کند. می بانک اسلامی در ارزیابی سالانه مجله بانکرز در برای سال ۲۰۲۴ در لست ۱۰ بزرگترین بانک اسلامی جهان قرار داشته است. در عین حال، اداره گلوبول فناس، عنوان بهترین بانک اسلامی در زمینه ارایه خدمات به تشبیثات خرد و متوسط را به می بانک اسلامی اعطای کرده است. علاوه بر این، گلوبول فناس در سال ۲۰۲۴ شرکت ای-تیقا تکافل برهاد را به عنوان بهترین اداره بیمه اسلامی در جهان شناخت. این شرکت مالیزیایی انواع طرح های تکافل عمومی و فامیلی را در کشور مالیزیا، سنگاپور، فیلیپین، اندونزیا و کمبودیا ارائه می دهد که دارای بیش از ۱۱ میلیون مشتری است و مجموع دارایی های آن بالغ بر ۱۱ میلیارد دالر گزارش شده است. قابل ذکر است، ای-تیقا سال گذشته با تبدیل شدن به اولین شرکت بیمه و تکافل در مالیزیا که اصول سازمان ملل برای بیمه پایدار را امضاء کرد، تاریخ ساز شد و تعهد خود را به پایداری و شیوه های تجاری مسئولانه نشان داد.

تعهد آینده مالیزیا

مالیزیا با ابتکارات راهبردی برای جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی و تقویت مشارکت های بین المللی، قصد دارد موقعیت خود را به عنوان یک کشور پیشتاز در امور مالی اسلامی تقویت کند.

علاوه بر این، ادغام تکنالوژی مالی (FinTech) در امور مالی اسلامی نقش مهمی در رشد این سکتور ایفا کرده است. ظهور تکنالوژی مالی های اسلامی را قادر می سازد تا ارائه خدمات خود را بهبود بخشنده، عملیات را ساده تر کنند، و به طور مؤثر به مشتریان آگاه از تکنالوژی دست یابند. راه حل های بانکداری دیجیتل و برنامه های کاربردی تلفیفون همراه دسترسی مستهلكین به محصولات مالی منطبق با شریعت را آسان تر ساخته و در نتیجه شمولیت مالی را افزایش داده است که باعث افزایش مشتریان مؤسسات مالی اسلامی می شود.

مؤسسات برجسته اسلامی در مالیزیا

کشور مالیزیا دارای مؤسسات موفق اسلامی است که زمینه خدمات و محصولات مالی مطابق با شریعت را فراهم می کند. به طور مثال بانک اسلامی برهاد، حضور چشمگیری در بازار داشته است و فعالیت های این بانک به دلیل محصولات مالی خلاقانه برای افراد و تجارت ها، شناخته شده است. بانک اسلامی CIMB به دلیل محصولات خلاقانه و مشارکت فعال در صدور صکوک شناخته شده است و نقش مهمی در رشد بازار سرمایه اسلامی ایفا می کند. علاوه بر این، خانه مالی کویت (مالیزیا) به عنوان یک بازیگر کلیدی در تامین مالی و سرمایه گذاری

فرصت ها برای سکتور مالی اسلامی افغانستان

افغانستان با جمعیت کاملاً مسلمان، فرصت ویژه برای رشد سکتور مالی اسلامی در کشور دارد. با الهام از سکتور مالی مالیزیا، افغانستان میتواند رشد و تقویت سکتور مالی اسلامی را تضمین نماید و با الهام از مدل سکتور مالی اسلامی مالیزیا که طیف وسیع محصولات مطابق با شریعت مانند صکوک و تکافل است، محصولات مالی خود را متنوع سازد. این تنوع می‌تواند به نیازهای اقسام مختلف مردم پاسخ دهد و فعالیت‌های اقتصادی را تحریک کند. علاوه بر این، با الهام از مدل مؤقت مالیزیا، افغانستان می‌تواند یک چارچوب مقرراتی و نظارتی جامع قانون را ایجاد کند، که شامل مقررات و دستورالعمل های روشن و واضح باشد تا مطابقت با قوانین شریعت را تضمین نماید و در نتیجه اعتماد مستهلكین و سرمایه‌گذاران به بار آید. ایجاد قوانین ویژه بانکداری اسلامی و تمویلات مالی، مشابه قانون خدمات مالی اسلامی مالیزیا، در این زمینه می‌تواند مؤثر باشد. همکاری بین المللی نیز

نقش حیاتی ایفا خواهد کرد. مشارکت با مؤسسات و سازمان‌های مالی اسلامی مانند بانک توسعه اسلامی و بورد خدمات مالی اسلامی، می‌تواند کمک‌های تخصصی، بودجه و تخصص لازم برای تقویت یک سکتور مالی اسلامی قوی را فراهم سازد. علاوه بر این، بخش تمویلات مالی خرد در افغانستان فعالیت‌های خویش را ادامه داده، گسترش این سکتور می‌تواند خدمات مالی اساسی را برای تجارت‌های کوچک و افراد کم درآمد فراهم کند که منجر به ایجاد فرصت‌های کاری و توسعه اقتصادی می‌شود.

به همین ترتیب، افغانستان می‌تواند معلومات ارزشمند در مورد شیوه‌ها و ستراتیژی‌های عملیاتی که در بخش بانکداری اسلامی مالیزیا مؤفق بوده اند، به دست آورد. این همکاری‌ها میتوانند شامل انتقال دانش در مورد مطابقت با مقررات، توسعه محصولات و ستراتیژی‌های تعامل با مشتری و همکاری‌های تخصصی در عرصه‌های تکنالوژی و مدیریت ریسک باشند. علاوه بر این، برنامه‌های آموزشی می‌توانند مهارت‌ها و درک متخصصان

بانکداری اسلامی افغانستان در رابطه به امور مالی اسلامی افزایش دهد. فرصت‌های سرمایه‌گذاری مشترک یا پروژه‌های مشترک نیز می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد. علاوه‌تا، افزایش آگاهی مردم افغانستان در مورد بانکداری و سایر فعالیت‌های اسلامی و مزایای آن برای موفقیت سکتور مالی اسلامی حیاتی است. توسعه تمویلات مالی خرد می‌تواند نقش مهمی در حمایت از کاروبار‌های کوچک و افراد کم درآمد داشته باشد. افغانستان می‌تواند از تجارت‌کشور مالیزیا جهت رشد این سکتور استفاده کند.

انورالله حیات

مدیر ارشد نشرات د افغانستان بانک

مأخذ:

1. The Banker. (n.d.). *Islamic finance: The future of banking?* <https://www.thebanker.com/content/91028472-82de-5813-b6d7-750e35e3f351>
2. Global Finance. (2024). *World's best Islamic financial institutions 2024*. <https://gfmag.com/banking/worlds-best-islamic-financial-institutions-2024/>
3. Gani, I. M., & Bahari, Z. (2021). Islamic banking's contribution to the Malaysian real economy. *ISRA International Journal of Islamic Finance*, 13(1), 6-25.
4. Ansari, Z. (2022). A review of 20 years of takaful literature using a systematic method. *Asian Journal of Economics and Banking*, 6(1), 2-25.
5. Sari, R. A., & Rahman, A. (2022). The role of Islamic finance in economic development: A case study of Indonesia. *Muqtasid: Jurnal Ekonomi dan Perbankan Syariah*, 12(2), 144-154.
6. Etiqa. (n.d.). Homepage. <https://www.etiqa.com.my/v2/homepage>
7. YCP. (n.d.). *Islamic finance industry in Malaysia*. <https://ycp.com/insights/article/islamic-finance-industry-in-malaysia>

آیا د مرکزی بانکونو برپښنایي پولی واحد د مالي شمولیت د پراختیا مناسب ابزار دی؟

اوست کچه ۷۶ سلنه وه. لکه خرنګه چې پالیسي جوړونکي هڅه کوي چې مالي شمولیت پراخ کړي، د منځني ختیغ او شمالی افريقا هپوادونو په ګډون ځښې هپوادونه، د مرکزی بانک د برپښنایي پولی واحد د معرفی کولو په اړه غور کوي.

د مرکزی بانکونو برپښنایي پولی واحد د

کال کې ۳۸ سلنه بنودل شوې وه. په پرتلیز ډول په ۲۰۲۱ کال کې په فرعی شهرارا افريقا کې یاد شاخص ۵۵ سلنه، په جنوبی آسيا کې ۶۸ سلنه، په لاتیني امریکا او کارائین کې ۷۴ سلنه، په ختیجې آسيا او ارام سمندر هپوادونو کې ۸۳ سلنه او په اروپا او مرکزی آسيا کې ۹۰ سلنه وو، حال دا چې د نړۍ وال

په تېره لسيزه کې د پرمختګ سريره، په منځني ختیغ او شمالی افريقا کې مالي شمولیت لا هم نسبتاً ټیټ پاتې دی. د ګلوبل فاینډیکس د راپور له مخې، په ۲۰۲۱ کال کې په منځني ختیغ او شمالی افريقا کې یواځې ۵۳ سلنه بالغ اشخاص (د موبایل پیسو د حسابونو په ګډون) حسابونه درلودل، چې دا شمېره په ۲۰۱۱

د مرکزی بانک برپښنایي پولی واحد عوامل او ګټې د خانګړو هېوادونو په شرایط او د دې طرحې په خانګړتیاوه پورې ته او لري. يو لړ عوامل د برپښنایي اداینو چېک پرمختګ او د ځینو شخصي پیسو ډولونو (لكه کرپېتو شتمنى او سټبل کواينز) د راځر ګندېدو په شرایطو کې د عامه پیسو د رول د ساتني او په ورته وخت کې د مالي ثبات او پولی واکمنی په خوندي کولو باندې تمرکز کوي. نور عوامل هغه محسوس شوې تشي يا نیمګړتیاوې حلوي چې په دودیزو برپښنایي اداینو کې د عامه پالسیو موخو لکه مالي شمولیت، رقابت، د همکاری وړتیا، او د نړۍ والو اداینو په ترسره کولو کې شتون لري. په نورو احتمالي عواملو او ګټو کې مالي ثبات، حکومتي اغښناکې اداینې او د پولی سیاست تطبیق شامل دي.

هر کله چې د مرکزی بانک برپښنایي پولی واحد د مالي شمولیت د آسانیا او پراختیا لپاره د یو ابزار په توګه په پام کې نیسو، نو ډېره اړینه ده چې ډاډ ترلاسه شي چې بنسټیز عوامل (د مالي شمولیت په اړوند لارښود کې بنکاره شوي د اداینو اړخونه) شتون لري، څکه چې د مرکزی بانک برپښنایي پولی واحد به هم

اشخاصو، کاروبارونو، دولتي ادارو او مالي مؤسسو) ته د لاسرسی وړ دي. د دې خانګړتیا له مخې، د مرکزی بانک پرچون برپښنایي پولی واحد د "نگدو پیسو" برپښنایي بهه ګنهل کېدلاي شي.

د دې بلاګ تمرکز د مرکزی بانک پرچون برپښنایي پولی واحد او په مالي شمولیت باندې د هغې په بالقوه اغیزې باندې دي (له دې وروسته یواځې د مرکزی بانک برپښنایي پولی واحد په نوم یادیري).

که خه هم د مرکزی بانک د برپښنایي پولی واحد معرفی کول ګټور تمامېدلاي شي، خواړتیا ده چې د وخت او بېلاېلو هېوادونو په کچه لا نور و آزمایل شي ترڅو په عمل کې د دوى د اغېزو په اړه د باور وړ پايلې ترلاسه شي. تر اوسيه پورې یواځې دریو هیوادونو (باها ماں، جمایکا، نایجیریا) په بشپړ ډول د مرکزی بانک پرچون برپښنایي پولی واحد دونه رامنځته کړي دي، یو شمېر نورو (لكه د ختیځ کارابین مرکزی بانک، چین، ګاندا) پرمختللي لوړني آزمایښتونه پیل کړي دي او همدارنګه څینې نور هېوادونه د مرکزی بانک برپښنایي پولی واحد د شونتیا د ارزونې په مختلفو پړاوونو کې

برپښنایي پیسو یو ډول د چې د حساب په ملي واحد باندې ښودل کېږي او د مرکزی بانکونو مستقیمه پوراینه ګنبل کېږي. د نگدو پیسو په څېر، د مرکزی بانکونو برپښنایي پولی واحد د مرکزی بانک پیسې دي او له خصوصي پیسو لکه د بانکي سپارنو او برپښنایي پیسو څخه په بشپړ ډول مختلفې دي چې د خصوصي مالي مؤسسو پوراینې ګنهل کېږي. د مرکزی بانکونو برپښنایي پولی واحد په دوه ډوله دي:

- د مرکزی بانک عمده برپښنایي پولی واحد یواځې د مالي مؤسسو لپاره د لاسرسی وړ دي او په دې مفهوم کې د مرکزی بانک د سپارنو سره ورته والي لري.
- د مرکزی بانک پرچون (د عامه موخو لپاره) برپښنایي پولی واحد د کورنيو او کاروبارونو لپاره د لاسرسی وړ دي او د مالي شمولیت سره ډير تړاو لري. د مرکزی بانک پرچون برپښنایي پولی واحد او فزيکي نگډې پیسې د پیسو یوازینې دوه ډولونه دي چې د مرکزی بانک پوراینې ګنهل کېږي او د اقتصاد ټولو بنکیلو اړخونو (لكه

لاسرسي پراخولو په ګلپون، د مرکزي
بانک برپښنایي پولي واحد بدیلې لارې
چاري هم په لنډمهاله توګه په پام کې
نيول کيدلای شي ترڅو په راتلونکي کې
د مرکزي بانک برپښنایي پولي واحد
معرفی کول آسانه کړي.

په پایله کې، د هري سیمې لیدلوری او
کلیدي ونډو لرونکو درک کول د دي
ارزوڼي لپاره لوړۍ ګام دی چې آيا د
مرکزي بانک برپښنایي پولي واحد د
مالی محرومیت ستونزې ته د رسیدنې
لپاره اغښناکه تاکنه کبدلای شي. دا
ارزوونه بايد هغه نور نوبستونه او تګلارې
په پام کې ونسی چې بنایي د مرکزي
بانک د پلي کولو وړتیا ته په پام سره
مناسب وي. په راتلونکو میاشتو او کلونو
کې، بنایي له هغه هبادونو خخه زده
کړه وشي چې د مرکزي بانک برپښنایي
پولي واحد پې رامنځته کړي وي، ئکه
چې ډيری پې د مالي محرومیت د ننګونو
له امله هڅيدلې دي.

ژباره: فاتح الله صافی، د افغانستان بانک د
ژبارې د بوره غږي
لیکوالان: نادر محمد، ژان پسمه او
آندری پوپوویج

ارزښت وړاندي کړي. سرببره پر دي، د
داسې پیاوړي قانوني او مقرراتي چوکات
جوړول اړین دي چې د عامه او
خصوصي سکتور ترمنځ همکاري آسانه
کړي او د بانکي او غیر بانکي اداینو د
خدمتونو وړاندي کوونکو لپاره یو برابر
ډګر چمتو کړي ترڅو پېړیدونکو ته
خدمتونه وړاندي او سالم رقابت ترسه
کړي.

هر هغه مرکزي بانک چې غواړي د
مرکزي بانک برپښنایي پولي واحد د ګټو
څخه استفاده وکړي، باید له وړاندي
څخه د هغې ټولې پایلې په دقت سره
وارزوی او د هغه د خطرونو د مخنيوي
او کمولو لپاره پلان جوړ کړي، یا
بدیلونه په پام کې ونسی. د مرکزي
بانک د برپښنایي پولي واحد په احتمالي
زیانونو کې د سوداګریزو بانکونو
منځګړیتوب له منځه وړل، د رقابت د
مساوي ډګر پر وړاندي د نورو شته یا
پلان شوو ډیجیټل اداینو ابزارونو تحریف
او د امنیت او محرمیت د سرځرونو په
صورت کې د مرکزي بانک اعتبار ته د
زیان اوږیدل شامل دي. د چټکو اداینېزو
سیستمونو د پلي کولو او اداینېزو
سیستمونو ته د غیر بانکي ګلپونوالو د

د هماغه ستونزو سره مخامنځ شي چې تر
اوشه پوري د غیر بانکي پېړدونکو ته د
رسېدنې او خدمت لپاره په کارول شویو
لارو چارو (لكه د موبایل پیسو په ګلپون
برپښنایي اداینو) کې شتون درلود. له
همدې امله، د مرکزي بانک برپښنایي
پولي واحد بریالی خای پر خای کونه د
طرحې داسې څانګړتیاوو ته اړتیا لري
چې په لوړۍ سر کې مالي شمولیت ته
وده ورکړي، لکه د آفلاين فعالیت وړتیا،
د ساده موبایل تلیفونونو ملاتړ، د مرکزي
بانک برپښنایي پولي واحد او فزیکي
نځدو پیسو ترمنځ د آسانه تبادلې وړتیا، د
استازی پراخو شبکو کارول، د
پېړیدونکي د تشخيص ساده پروسې او
دوه طبقه یې وپش سیستم چې خصوصي
سکتور ته د لا زیاتو نوبستونو اجازه
ورکوي. له شته اداینېزو سیستمونو سره د
همکاري وړتیا تضمین او د پلورونکو له
لورې پراخ منل هم په ورته توګه مهم
دي (د اداینو له پلوه د مرکزي بانک
برپښنایي پولي واحد په اړه د نړۍ وال
بانک راپور وګورئ).

د پورته ذکر شوو څانګړتیاوو ترکیب به
د مالي شمولیت په برخه کې د مرکزي
بانک د برپښنایي پولي واحد څانګړي

مصاحبه با آمر عمومی تکنالوژی معلوماتی د افغانستان بانک

دست آوردها و برنامه های آینده این آمریت با خوانندگان مجله بانک شریک ساخته می شود.

مجله بانک: محترم عبیدی صاحب، خرسندیم که امروز در مورد فعالیت ها و دست آوردهای آمریت عموی تکنالوژی معلوماتی با شما گفتگو می کنیم. در قدم اول میخواهیم در مورد تحصیلات و تجربه تان به ما آگاهی دهید.

Ubidi: اسم من عبیدالله عبیدی است و منحیث آمر عمومی تکنالوژی معلوماتی د

می کند، بلکه شفافیت و اعتماد را در سیستم بانکی تقویت نموده، در نهایت به ثبات و رشد اقتصادی کشور کمک می کند. مجله بانک در نظر دارد وظایف،

مسئولیت ها و دست آوردهای آمریت های مختلف د افغانستان بانک را با خوانندگان عزیز شریک سازد. این بار مدیریت ارشد نشرات د افغانستان بانک در مورد کار کرد و فعالیت های آمریت عموی تکنالوژی معلوماتی با آمر

عمومی آن محترم عبیدالله عبیدی گفتگو کرده است. اینجا وظایف، مسئولیت ها،

آمریت عمومی تکنالوژی معلوماتی د افغانستان بانک نقش مهمی در دیجیتل سازی و ساده سازی عملیات مالی ایفا می کند. این بخش با استفاده از تکنالوژی پیشرفته و راه حل های خلاقانه توسط نرم افزارها، توانایی بانک را برای مدیریت معاملات، بهبود امنیت داده ها و تسهیل ارتباط بین سازمان های مختلف افزایش می دهد. از آن جاییکه افغانستان به توسعه زیرساخت های مالی خود ادامه می دهد، آمریت عمومی تکنالوژی معلوماتی نه تنها از کارایی عملیاتی بانک مرکزی حمایت

دارای امورات خطیر میباشد که تمام ارتباطات و فراهم سازی دسترسی به سیستم ها، شبکه و انترنت از جمله مسئولیت های ایشان میباشد تا خدمات در زمینه هم در مرکز و نمایندگی و سایر ادارات ذید خل سکتگی رونما نگردد و از راه های مصوّن ارتباطات را با سایر ادارات و نمایندگی ها وصل سازد و همواره تحت کنترول و نظارت داشته باشند، خوشبختانه کارمندان عالی، مجروب و مسلکی در این بخش دارد و الحمد لله توانسته ایم خدمات عالی و بدون سکتگی برای همه جوانب بطور ۲۴ ساعته ارائه نمایم.

مدیریت دیتابیس (پایگاه داده ها) یکی دیگر از مدیریت های کلیدی، اساس حیاتی این آمریت میباشد که تمام داده های بانکی در همین دیتابیس ذخیره میگردد که اداره کنترول مدیریت و رسیدگی به دیتابیس و فراهم سازی خدمات یکی از مسئولیت های این مدیریت میباشد و همواره اطلاعات را به سیستم ها ارائه مینماید و خدمات را طور ۲۴ ساعته عرضه میدارد.

مدیریت یوزر (ERP)، یکی از پرکار ترین و پر مسئولیت ترین مدیریت های این آمریت به شمار میرود که این

محترم مجله به معرفی گیرم.

مدیریت توسعه نرم افزار که مسئولیت ایجاد، توسعه و مدیریت نرم افزار های بانک مرکزی را به عهده دارد که خوشبختانه آمریت تکنالوژی معلوماتی با داشتن پرسونل مهرب و فنی خویش در این بخش توانسته نرم افزار های مورد استفاده سیستم بانکی د افغانستان بانک را ایجاد و توسعه دهد و در راستای دیجیتل سازی و اتومات سازی سیستم ها این آمریت نقش بسیار مهم و فعال را در بین ادارات دولتی ایفا نموده است.

مدیریت حفاظت معلومات، قسمیکه برای همه هویدا است سایبر سکیوریتی و یا امنیت سکتور تکنالوژی معلوماتی یک امر مهم حیاتی و بسیار پر چالش میباشد که این مدیریت مسئولیت حفاظت و معلومات سیستم های د افغانستان بانک را عهده دار میباشد که خوشبختانه آمریت تکنالوژی معلوماتی از کارمندان عالی و مجروب در این بخش بر خوردار میباشد که این آمریت الحمد لله توانسته با راهکار های عالی و تطبیق برنامه های مؤثر امنیتی به مشکلات غلبه و سیستم ها را محفوظ نگهدارد.

مدیریت زیر بناء شبکه، یکی دیگر از مدیریت های بسیار مهم، پر مسئولیت و

افغانستان بانک ایفای وظیفه می نمایم. لسانس خود را در رشته کمپیوتر ساینس بدست آورده ام و ماستری را نیز در همین رشته در کشور هند به پایان رسانده ام. گواهینامه های متعددی تخصصی کی مانند MCSE، ACP، CCNP، CCNA همچنین گواهینامه مدیریت پروژه (PMP) را بدست دارم و به مدت بیست سال در ادارات مختلف و سازمان های ملی و بین المللی در داخل و خارج از افغانستان وظیفه اجرا نموده ام.

مجله بانک: لطفاً در رابطه با وظایف و تشکیل آمریت عمومی تکنالوژی معلوماتی د افغانستان بانک معلومات دهید؟

عییدی: آمریت تکنالوژی معلوماتی دارای سه معاونیت (معاونیت تخصصی، عملیاتی و دیجیتالیزشن) همچنان دارای دوازده (۱۲) مدیریت بخش میباشد که در مجموع آمریت عمومی تکنالوژی معلوماتی دارای ۹۳ پرسونل در مرکز و هفت زون بانک مرکزی میباشد.

تمام مدیریت های بخش کار بسیار مهم و مسئولیت های خطیر دارند ولی در اینجا از فرستاده نموده میخواهیم به چند مدیریت بخش که بسا امور مهم، حیاتی و خطیر را به دوش دارند را برای خوانندگان

برای مردم و بانک ها به بار آمده و مشتریان به سادگی میتوانند در هر بانک که بخواهند حل مطلب نمایند.

علاوه بر این آپلیکیشن دیگری به نام CR برای آمریت ثبت اعتبارات عامه ایجاد و توسعه یافته است که قبلاً توسط بانک جهانی سافتویر به همین نام برای آمریت متذکر ایجاد نموده بود که میلیون ها دالر هزینه داشت که این سیستم مسدود گردیده بود.

خوشبختانه آمریت تکنالوژی معلوماتی توانست این سیستم را توسط تیم داخلی خویش بدون کدام هزینه موفقانه ایجاد و به بهره برداری سپرده است که عملاً توسط بانک های خصوصی و اداره محترم مربوطه بدون کدام فیس مورد استفاده میباشد.

قابل یاد دهانی میدانم که این سافتویر ها مالکیت د افغانستان بانک میباشد و هر گاه هر گونه تغییر و یا نوآوری ضرورت پیدا کند آمریت عمومی تکنالوژی معلوماتی به سادگی میتواند این را انجام دهد.

سه آپلیکیشن را توسعه داده که یکی از آنها ACSS/ICPSS است که برای معلومات بین البانکی و جمع آوری عواید دولت طراحی گردیده است اخیراً این سیستم با سیستم های وزارت مالیه Sigtas و Asyncoda وصل شد که بعد از

وصل سیگتاس هر اداره دولتی میتواند با سیستم بانک مرکزی وصل شود طور مثال اداره ریاست محترم پاسپورت میتواند جهت جمع آوری هزینه های صدور پاسپورت را به آسانی دریافت نماید و به همین ترتیب سایر ادارات نیز میتوانند از سهولت مستفید شده و به مشتریان خویش تسهیلات ایجاد نمایند و هم عواید خویش را در اسرع وقت با شفافیت بیشتر جمع آوری نماید زیرا مشتری در هر بانک خصوصی میتواند تعریفه خویش را پرداخت نماید.

قبل از وصل شدن سیستم بانک مرکزی با سیستم های وزارت محترم مالیه مشکلات و چالش های فراوان وجود داشت و مشتری نمیتوانست تعریفه های خویش را در هر بانک خصوصی پرداخت نماید و همچنان بعضی فعالیت های کمپیوترايز نشده بود و اشتباهات میتوانست منجر به مشکلات بزرگ محاسبوی گردد ولی حال بعد از وصل سازی سهولت فراوان

مدیریت مسئولیت ایجاد، تجدید، دیلیت و بلاک یوزر های سیستم بانکی و غیر بانکی را برای مرکز و تمام نمایندگی ها و ادارات دولتی عهده دار میباشد که خدمات ایشان نیز طور ۲۴ ساعته میباشد. مدیریت آپلیکیشن یک از مدیریت های اساس کلیدی و پر مسئولیت است که مسئولیت فراهم سازی خدمات آپلیکیشن های بانکی و غیر بانکی را در مرکز، ولایات و ادارات بیرونی بر عهده دارد و همچنان سایر مدیریت ها است که هر کدام به نوبه خویش امور حیاتی و مسئولیت های مهم را به نوبه خویش عهده دار میباشد.

مجله بانک: لطفاً در مورد نرم افزار های که توسط تیم تکنالوژی معلوماتی د افغانستان بانک توسعه یافته و دست آورد

این آمریت باشد را معلومات دهید؟ عییدی: در رابطه باید گفت که تیم مجرب آمریت عمومی تکنالوژی معلوماتی نرم افزار های بسیار مهم را ایجاد و توسعه داده است که این نرم افزار ها جاگزین آپلیکیشن های شرکت های خارجی شده که د افغانستان بانک برای استفاده از آنها سالانه میلیون ها دالر پرداخت می گردد. به گونه مثال آمریت تکنالوژی معلوماتی

اقتصادی خبرونه

په ارزښت بیا واردات شوي وو.
د دغو شمېرو لمخي، په ۲۰۲۴
کال کې افغانستان ۱۵ سلنې
صادرات درلودل او ۸۵ سلنې يې
بیا واردات کړي وو.

امضاء پنج قرارداد استخراج

سمنت به ارزش ۶۰۰ میلیون دالر

طی سه سال گذشته

مقامهای وزارت معادن و پترولیم
حکومت سرپرست می ګویند
که طی سه سال گذشته پنج
قرارداد بزرگ به ارزش ۶۰۰
میلیون دالر در بخش های
استخراج و اکتشاف معدن
سمنت امضاء کرده اند. راديو -
تلوزیون ملی تحت کنترول
حکومت سرپرست روز
(شبې، ۶دلو) به نقل از سخنگوی
وزارت معادن و پترولیم
حکومت سرپرست این مطلب را
گزارش داده است. همایون
افغان، سخنگوی این وزارت می
گوید که ظرفیت تولید سمنت از
هفت هزار ټن به ۱۰ هزار ټن در
روز افزایش خواهد یافت. او

زمور لپاره بنه بازار کېدای شي.
که وګورو، دوى تر ډېره هڅه
کوي چې، د اوکراین جګړې
وروسته، د افغانستان له لاري
سوپلي آسيا له منځنی آسيا سره
ونښلوی؛ خو بدېختانه په
افغانستان کې لا هم ډېږي
ستونزې شته.» د اقتصادي چارو

بل شنونکي محمد اصف
ستانکري هم وویل: «ترکمنستان،
تاجیکستان او ازبیکستان د
افغانستان ګاوندې هپوادونه دي.
کله چې، د افغانستان اقتصادي
ستراتیژي عملی کیري، نو مور
تر ټولو لوړۍ له خپلو ګاوندې
هپوادونو سره همکاري ته اړتیا
لرو.» د رسمي معلوماتو لمخي،
افغانستان په ۲۰۲۴ زیورديز کال
کې له بېلاپلو هپوادونو سره د
۱۲ میلیارده او ۴۲۲ میلیونه ډالرو
په ارزښت سوداګریزه راکړه
ورکړه کړي ده. له دې منځه بیا
د اقتصادي چارو شنونکي محمد
په افغان په دې هکله طلوع نیوز
۱۰ میلیارده او ۶۱۹ میلیونه ډالرو

سره او سمنت افغانستان ته را
وارد شوي دي. د صنعت او
سوداګرۍ وزارت ویاند
وویل: «په ۱۴۰۳ کال کې د
افغانستان او مرکزي آسيا
هپوادونو ازیکستان، قزاقستان،
تاجیکستان، قرغیزستان او
ترکمنستان ترمنځ سوداګرۍ
عادی روانه وه چې، ټول ارزښت
ې ۱,۶۹۶ میلیارد ډالرو ته
رسپړي. له دې جملې ۱۱۲
میلیونه ډالر صادرات او

۱,۵۸۴ میلیارد ډالر واردات دي.»
د اقتصادي چارو ځنې شنونکي
د افغانستان او د منځنی آسيا
هپوادونو تر منځ د سوداګریزې
راکړې ورکړې په کچه کې
چې پربشت د سیمهئیز او نړۍ وال
تجارت د ودې لپاره مهم ګنې او
له یادو هپوادونو سره د افغانستان
د سوداګرۍ پر لا پراختیا ټینګار
کوي.
د اقتصادي چارو شنونکي محمد
نبی افغان په دې هکله طلوع نیوز
ته واي: «د مرکزي آسيا هپوادونه

د افغانستان او مرکزي آسيا

هپوادونو ترمنځ ۱,۶۹۶ میلیارد

والره راکړه ورکړه شوي

د صنعت او سوداګرۍ وزارت
واي چې، د روان لمريز کال په
لړ کې، د منځنی آسيا له پنځو
هپوادونو، تاجیکستان، ازیکستان،
ترکمنستان، قزاقستان او
قرغیزستان سره د یو میلیارد او
۶۹۶ میلیونه ډالرو په ارزښت
راکړه ورکړه شوي ۵.۵ دغه
وزارت ویاند اخندازه
عبدالسلام جواد واي چې، له
دې منځه ۱۱۲ میلیونه ډالره ېې
صادرات او یو میلیارد او
۵۸۴ میلیونه ډالره ېې واردات دي.
بناغلي جواد زياتوي چې، له
افغانستانه وچې او تازه مېړې،
ډول ډول جوسونه، شوکانې او د
اپنځي، کچالو او پیازو په ګلډون
ځنې کرنیز محصولات یادو
هپوادونو ته صادر شوي او
همداراز له یادو هپوادونو بیا
برپښنا، سوند مواد، اوړه، غورۍ،
د کارخونو اومه مواد، کېمیايسې

واحدونو پر ارزښت هم منفي اغزه کړي ده او دا چاري د افغانستان د منفي اقتصادي وضعیت بنکارندویي نه کوي. مالیې وزارت دغه راز ډاډ ورکړي چې د افغانی د ارزښت ساتلو په برخه کې کورنی اقتصادي عوامل په عادي حالت کې دي او دغه عوامل د پولی واحد د تلپاتې ارزښت ساتلو هڅو ته دوام ورکوي چې دغه وزارت به له اړوندو امارتی ادارو سره په ګله په راتلونکي کې هم، د ملي اقتصاد او پولی واحد د با ثباته ساتلو په برخه کې خپل مکلفیتونه په جدي ډول ترسره کړي.

سوداګرۍ، بهرنیو بشري مرستو، د پولی واحد (افغانی) پر ارزښت او پر ملي اقتصاد د بهرنیو سیاسي بدلونونو او رسنیزو ناسمو او منفي تبلیغاتو په اړه هر اړخیز او تخصصي بحثونه شوي دي. په ناسته کې خرګنده شوي چې د هېواد د سوداګرۍ بهير له کومې ستونزې پرته په بشه حالت کې دی، بانکي سکتور باشته دي، ملي عواید په شفاف ډول راټولپوي او د نظام اړین لګښتونه له ستونزې پرته په عادي ډول تادیه کېږي. د سرچینې د معلوماتو له مخې؛ دا چې له ټبرو خو ورڅو راهیسې د هېواد د افغانی ارزښت د بهرنیو اسعارو په خانګړي توګه د ډالر پر وړاندې یوڅه ټکني شوي دي؛ عوامل په لویه کچه کورنی او بهرنی منفي تبلیغات دی چې د افغانی ترڅنګ يې د سیمې او نړۍ د یو شمېر نورو هېوادونو د پولی

منابعی مانند طلا، یاقوت، سرب، روی، آهن، کرومیت، باریت، زغال سنگ و مواد اولیه سمنت است. افغانستان یکی از کشورهای با بیشترین منابع معدنی زیر زمینی شناخته میشود که طبق آمارها به ارزش بیش از دو تریلیون دالر منابع طبیعی در کشور وجود دارد.

مالیې وزارت: د وروستیو نوسانونو عوامل منفي تبلیغات دی او د افغانستان د منفي اقتصادي وضعیت بنکارندویي

نه کوي
د مالیې وزارت د سرپرست ملا محمد ناصر آخند په مشري او د دغه وزارت د ملي معین او د ملي پالیسي برخې د کارپوهانو په شتون کې، نن د هېواد د اقتصادي وضعیت د ارزونې ناسته ترسره شوي ده. باخترا آژانس ته د مالیې وزارت د معلوماتو له مخې؛ په دې ناسته کې د ملي

تاکید کرده که با اجرای این پروژه ها، زمینه اشتغال برای هزاران شهروند فراهم خواهد شد و افغانستان در زمینه تولید سمنت به «خودکفایی» خواهد رسید. به تازه ګی وزارت معادن و پطرولیم حکومت سرپرست از امضاء قرارداد تولید سمنت لوگر به ارزش ۱۴۵ میلیون دالر با یک شرکت خصوصی «افغان ساک» خبر داد. طبق خبرنامه این قرارداد برای ۳۰ سال میان این وزارت و شرکت خصوصی «افغان ساک» به امضاء رسیده و با آغاز کار آن، قرار است روزانه ۲۵۰۰ ٹن سمنت تولید شود. پیش از این نیز مقامهای حکومت سرپرست ګفته بوده اند که از سال ۲۰۲۱ میلادی تا اکنون چهار پروژه بزرگ تولید سمنت را به ارزش ۶۲۳ میلیون دالر امضاء کرده اند. بر اساس ګزارش ها این معادن شامل

منابع:

۱-سلام وطندار ۲-خامه پرس ۳-باخترا

د پولی کړکچونو په مهارولو کې د اسعاري زېرمو روول

ساتي. په دې شتمنيو کې معمولاً اسعار (ډالر، یورو یا نور)، د سرو زرو زېرمې، او د پیسو د نړۍ وال صندوق د خانګري برداشت حقونه شامل دي. دا زېرمې د هېوادونو د اقتصاد لپاره د یو خوندي تمويل د وسیله په توګه عمل کوي. د اسعارو زېرمې نه یواخې د بهرنیو پورونو ادا کولو او د وارداتي اړتیاوو پوره کولو لپاره کارول کېږي بلکې د بهرنیو شوکونو پر ویدندي د هېواد د اقتصادي جوړښت د ملاتر لپاره هم مهمه وسیله ګټل کېږي. د دې زېرمو کارونه په خانګړې توګه د پولی کړکچونو پر مهال د اسعارو د نرڅ د ثبات ساتلو، د تورم کمولو او د بېلاښلو بحرانونو د حل لپاره تر ټولو مؤثره او د ژر پلي کېدو وړ تګلاره ده. په دې مقاله کې به د اسعاري زېرمو روول په دقت سره تحلیل او خرنګوالی به یې په ګوته کړو چې خنګه دا زېرمې په بحراني او کړکچونو شرایطو کې

پولی کړکچې هغه وخت رامنځته کېږي چې د یوه هېواد اقتصادي شرایط د ځینو داخلی یا نړۍ والو عواملو له امله شدیداً کمزوري شي چې په پایله کې یې د ملي پیسو ارزښت راتېټېږي، د انفلاسیون کچه لوږېږي او د بېوزلې او اقتصادي کړکچې خطر زیاتېږي. په داسې وضعیت کې هېوادونه د پولی کړکچونو د حل او د خپل اقتصادي سیستم د استحکام لپاره بېلاښې تګلارې کاروی چې له دې جملې خڅه د اسعاري زېرمو کارول یوه له مهمو او کلیدي تګلارو خڅه ګټل کېږي چې هېوادونه یې په کړکچونو حالاتو کې د ملي ثبات د ساتلو او د پولی کړکچونو د مهارولو لپاره کاروی. اسعاري زېرمې په حقیقت کې هغه رسمي شتمني دی چې د یوه هېواد مرکري بانک یې د خپل هېواد د ملي پیسو د ثبات، د نړۍ والو ملي ژمنو د پوره کولو، او بهرنیو اقتصادي اړتیاوو لپاره

د بېلګې په توګه په نړۍ والو روغتیابي کړکچونو لکه د کووید-۱۹ د وبا پر مهال چپرو هپوادونو د خپلو اسعاري زېرمونو خخه ګټه واخیسته ترڅو درمل او طبی تجهیزات وارد کړي. د ډغونو له هغوي سره دا مرسته وکړه چې د روغتیابي کړکچې پر وړاندې د واکسینونو، تنفسی ماشینونو او نورو ضروري طبی تجهیزاتو واردولو له لارې غږون وښي او د کړکچونو اثرات کم کړي.

د کورني اقتصاد په اړه د اعتماد زیاتوالی

د اسعارو زېرمې د یو کلیدي اقتصادي شاخص په توګه ګډل کېږي، چې مناسبه کچه یې کولای شي د کورني اقتصاد په اړه د اعتماد پر زیاتوالی مثبته اغیزه پرپېردی. د ډغه زېرمې نه یواځې هپوادونو ته دا امکان برابروي چې د اقتصادي او ملي کړکچونو پر وړاندې قوي پاتي شي، بلکې د کورنيو او بهرنیو پانګوالو لپاره د اعتماد لامل هم کېږي. هغه هپوادونه چې کافي او قوي اسعاري زېرمې لري معمولاً د ډیرو ګټو خخه برخمن وي، چې په اوښني وخت کې د اقتصادي پراختیا او پایداری لپاره خورا مهمې ګډل کېږي.

د بهرنیو پورونو اداره کول

د بهرنیو پورونو اداره کول د چپرو هپوادونو، په خانګړې توګه د مخ پر ودي هپوادونو لپاره یوه لویه اقتصادي ننګونه ده. په بحراني شرایطو کې یا هغه وخت چې نړۍ وال کړکچونه پر اقتصاد اغېز کوي هپوادونه ممکن له داسې وضعیت سره مخ شي چې د بهرنیو پورونو د ادا کولو لپاره اړینې سرچینې ونلري نو اسعاري زېرمې هپوادونو ته دا امکان برابروي چې خپل ملي بهرنی مکلفتونه په وخت سره ترسره کړي.

که چېږي یو هپواد خپل بهرنی پورونه پر تاکلي وخت ادا نه کړي، نو هغه هپواد ممکن له ګڼو منفي پايلو سره مخ شي لکه د اعتبار د درجې راکمېدل، د پور اخیستلو د لګښتونو زیاتوالی او د نړۍ والو د باور کمېدل. د کافي اسعاري زېرمونه دلولدل د دې سبب کېږي چې هپوادونه په آسانې سره خپل پورونه پر وخت تادیه کړي.

د بهرنیو شوکونو خخه د ساتې لپاره د اسعاري زېرمونه کارول هغه هپوادونه چې اقتصاد پې د صادراتو یا وارداتو پر موادو لکه

د هپوادونو د اقتصادي ثبات د ساتلو لپاره مرسته کوي، هغه موارد چې د پولي کړکچونو په مهار کې د اسعاري زېرمونه رول بیانوی، په تفصیل سره لاندې تشریح شوي دي.

د اسعارو د نرڅ د ثبات ساتنه او د شدیدو نوساناتو مخنيوی د اسعارو د نرڅ ثبات ساتل او د شدید نوساناتو مخنيوی د هغو مهمو موخو خخه دي چې په پولي کړکچونو کې د اسعاري زېرمونه د کاروني پر بنسته تاکل شوې دي. اوسمهال مرکزي بانکونه له خپلو اسعاري زېرمونه خخه ګټه اخلي ترڅو د اسعارو په بازار کې مداخلې وکړي، د اسعارو نرڅ تثیت کړي او د ملي پیسو د ناخاپې راتېیدو مخه ونیسي. د ډغه پروسه کولای شي په پراخه توګه پر اقتصاد مثبته اغیزه ولري. د ډیلګې په توګه په ۲۰۱۸ زېرديز کال کې په ترکيہ کې د پولي کړکچې پر مهال د اسعارو د زېرمونه د شدید کمبیت له امله د ترکيې د مرکزي بانک توانائي محدوده شوه او ترکي ليږي د ارزښت د کموالي پر وړاندې د مؤثره کړنو په ترسره کولو کې پاتې راغي. د زېرمونه د کموالي له امله مرکزي بانک ونتوایند چې په مؤثره توګه په بازار کې مداخله وکړي چې په پايله کې د اسعارو نوسانات زيات شول او د ډغه کړکچ له امله د ترکيې د ملي پیسو ارزښت تیپ شو او د ترکيې په اقتصاد کې ېپه انفلاسيون زيات کړ چې د خلکو پر اقتصادي خواک ېپه منفي اغېزې پرپېښودې. د ډغه وضعیت بنې چې د اسعارو د کافې زېرمونه شتون کولای شي اقتصادي کړکچ لا زيات کړي.

په کړکچونو شرایطو کې د وارداتي اړتیاوو پوره کول د اسعارو زېرمې په کړکچونو شرایطو کې د ستراتېژیکو توکو لکه د خوررو، درملو، انرژۍ او طبی تجهیزاتو د واردولو په برخه کې مهم رول لوبوی. د ډغه زېرمې هپوادونو ته دا فرصت ورکوي چې د اقتصادي یا سیاسي کړکچونو په وخت کې کله چې اسعارو ته لاسرسی محدود شي او د ضروري توکو واردولو ستونزمن شي، خپلې اړتیاوې پوره کړي او له اساسي کړکچې خخه مخنيوی وکړي. په داسې شرایطو کې مرکزي بانکونه د اسعاري زېرمونه خخه ګټه اخلي ترڅو اقتصادي ثبات خوندي کړي او د خلکو اساسي اړتیاوې پوره کړي.

نغدينگي د شدید کمنست سبب شي. د مرکزي بانکونو له لاري د اسعاري زبرمو په کارولو سره بانکونو ته دا ډاډ ورکول کيري چې دوي د امانت اينسودونکو غښتنو ته په سمه توګه خواب ويلى شي او د بانکي ګنې ګونې له رامنځته کپدو خخه مخنيوي کولاي شي. په پاي کې ويلى شو چې په اوستي نړۍ کې د نړۍ والو کړکچونو لکه د کووید-۱۹ وبا، جګړو او پولي کړکچ په پام کې نیولو سره، هغه هپوادونه چې چېري اسعاري زبرمي لري، د دې کړکچونو په بنه مدیريت کې خواکمن وي او د زبرمو له يادو ګټو خخه برخمن کيري. د بلګې په توګه، هغه پرمختللي او مخ پر ودي هپوادونه چې د خپلو اسعاري زبرمو سه مدیريت کړي دي، په وروستيو پولي کړکچونو کې تواندلي دي چې د خپلو ملي پيسو د ارزښت د چېک کموالي او د ملي خواک د کمنست مخه ونيسي. بلخوا هغه هپوادونه چې کمې اسعاري زبرمي لري، زيارة د پانګوالو د باور د کميدو او د سود د کچې د لوړيدو پر ورلاندي له زيات خطر سره مخ کيري. دا وضعیت کولاي شي چې د نړۍ والو ملي سرچينو ته لاسرسی کم کړي او د داخلی اقتصادي فشارونو زياتوالی رامنځته کړي. د اسعاري زبرمو پیاوړتیا نه یواځې د پولي کړکچونو پر ورلاندي یوه حفاظتي وسیله ده، بلکه د اقتصادي ثبات د رامنځته کولو او د بهرنۍ پانګونې د جذبولو په برخه کې هم مرسته کوي.

محمد نسيم وزيري

د نړۍ والو زبرمو د احصائي ارشد آفيسر

د پولي سياست لوی آمریت

نفت او نورو لوړنيو توکو تکيه وي د بهرنۍ شوکونو پر ورلاندي ډېر حساس وي. دغه شوکونه کېدای شي د توکو په بیو کې د ناخاپې بدلونونو، نړۍ والو کړکچونو، یا د نړۍ په بازارونو کې د تقاضا او عرضې د بدلونونو په بنه راڅرګند شي. دغه ډول بدلونونه کولاي شي د دې هپوادونو په اقتصاد باندي ژوري اغږي وکړي لکه د عايداتو کمېدل، د انفلاسيون زياتوالی، د اقتصادي ودي کمولاي او حتی مالي بحرانونه.

دبیلګې په توګه، نړۍ والو بازارونو کې د نفتو د بې پې راتیټېدل کولاي شي د هغه هپوادونو لپاره چې د نفتو پر صادراتو باندي تکيه کوي د عايداتو د کمنست سبب شي نو په داسې شرایطو کې اسعاري زبرمي د تمويل سرچينه ګرڅيدلای شي چې د دې عايد کمنست جران کړي او هپوادونو ته اجازه ورکوي چې تر هغه چې بې پرته عادي کيري، خپلې اقتصادي اړتیاوې پوره کړي.

د پولي سياست او نغدينگي لپاره د اسعاري زبرمو کارول اسعاري زبرمي نه یواځې د بهرنۍ کړکچونو د مدیريت او اقتصادي ثبات د ساتنې لپاره کارول کيري، بلکې د پولي سياستونو او په بانکي سیستم کې د نغدينگي د تشیت لپاره هم یوه اغېزمنه وسیله ده. په هغه شرایطو کې چې بانکونه د نغدينگي له کمنست سره مخ شي نو د مرکزي بانکونو لپاره دا ممکنه ده چې د اسعارو زبرمي وکاروي ترڅو د نغدينگي اړتیاوې پوره کړي او د داخلی مالي کړکچونو خخه مخنيوي وکړي.

د بانکي ګنې ګونې مخنيوي

بانکي ګنه ګونه هغه مهال رامنځته کيري چې خلک د بانکونو د مالي وضعیت په اړه اندېښمن شي او غواړي خپل امانتونه له بانک خخه وباسې نو دا وضعیت کولاي شي د بانکونو په سیستم کې د

سرچينې:

1. <https://arongroups.co/fa/forex/foreign-currency-reserves/>
2. <https://itsca-brokers.net/the-importance-of-countries-foreign-exchange-reserves/>
3. "The Role of Central Banks in Crisis Management/ Journal of Economics/ (2022) Mr. Mario I. Belier
4. <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/116804/>
5. <https://www.wallstreetmojo.com/currency-crisis/>
6. <https://www.thebalancemoney.com/what-is-a-currency-crisis-1978936>
7. <https://www.cepal.org/en/publications/10444-monetary-crisis-dollarization-and-exchange-rate>
8. https://www.ecb.europa.eu/press/economic-bulletin/articles/2019/html/ecb.ebart201907_01~c2ae75e217.en.html

چگونه مالیات بر املاک می تواند به توسعه کشورهای کم درآمد کم کند

افزایش داد و این امکان را به کشورها می دهد که بیشتر در توسعه منابع بشری خود سرمایه‌گذاری کنند.

تحقیقات قبلی صندوق بین‌المللی پول نشان داده اند که کشورهای مختلف ظرفیت زیادی برای افزایش عواید مالیات داخلی خود دارند، در صورتی که به آن نیاز داشته باشند، می توانند در جریان دو دهه تا ۵ فیصد از تولید ناخالص داخلی خود را افزایش دهند. البته، چالش‌های سیاسی مرتبط با چنین اصلاحاتی ساده نیستند، همانطور که در چند کشور اخیر مشاهده شده است، افزایش مالیات می تواند منجر به ناآرامی های اجتماعی شود. اما مالیات کارآمدتر بر املاک از این جهت فواید و مزایای زیادی دارد. از آنجایی که این مالیات به طور محلی جمع آوری و مصرف می

ماهواره ها، پهپاد ها و پالیسی های مناسب می توانند به کشورها کمک کنند تا عواید خود را در سطح محلی تا ۱۰ برابر افزایش دهند.

کشورهای جهان باید برای دستیابی به اهداف رشد اقتصادی پایدار و فراگیر در این دهه، ۳ تریلیون دالر اضافی جمع آوری کنند. این مصرف در بازارهای نوظهور معادل ۴ فیصد از تولید ناخالص داخلی است و در کشورهای با درآمد پایین، این رقم به ۱۶ درصد از تولید ناخالص داخلی می رسد.

چگونه می توان این مصارف سنگین را تأمین کرد؟ شهرهای بزرگی مانند دهلی و لاگوس (بزرگ‌ترین شهر نایجیریا) نشان داده اند که با وضع مالیات بیشتر بر املاک می توان عواید محلی را

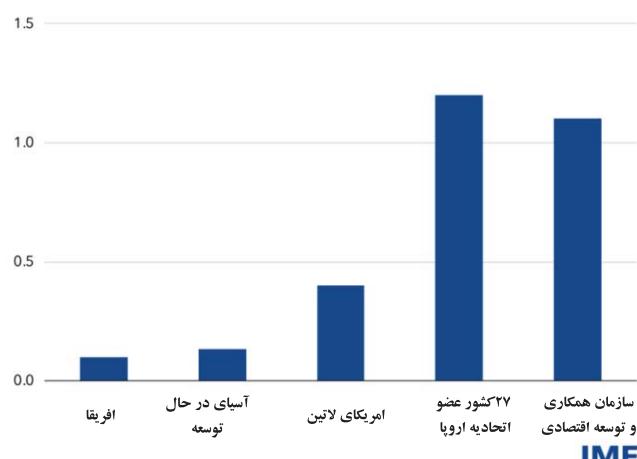
شوند، ممکن است از لحاظ سیاسی چالش برانگیز تر از افزایش مالیات عمومی و سراسری باشند.

مالیات مکرر بر املاک غیرمنقول می‌تواند به دولت‌های محلی کمک کند تا از ثروتی که از طریق شهری سازی و ساخت و ساز ایجاد می‌شود، جذب کنند. این نوع درآمد زایی به ویژه در کشورهای در حال توسعه از اهمیت خاصی برخوردار است، زیرا مالیات بر عایدات و ثروت در این کشورها دشوار است و این منابع مالی می‌توانند به راحتی قابل انتقال باشند.

جدایت مالیات بر دارایی زمانی مشخص می‌شود که به عواید حاصل شده در اقتصاد کشورهای پیشرفته نگاه کنیم: به طور اوسط بیش از ۱ فیصد تولید ناخالص داخلی در کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) و نزدیک به ۳ فیصد در برخی اقتصاد کشورهای پیشرفته. در مقابل، این مالیات در کشورهای آسیایی و افریقایی در حال توسعه تنها حدود ۰.۱ فیصد از تولید ناخالص داخلی را تأمین می‌کند.

عوایدی ناشی از مالیات بر املاک بصورت قابل توجهی در اقتصاد کشورهای پیشرفته بیشتر است

به اساس تولید ناخالص داخلی (GDP)

منابع آماریهای مالی حکومت (GFS)، چشم انداز اقتصادی جهان (WEO)، صندوق بین المللی بول (IMF)، سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)، بوروست اتحادیه اروپا

برای دستیابی به چنین رشد قابل توجهی، لازم است پوشش مالیات بر دارایی گسترش یابد و چالش‌های ارزش‌گذاری املاک برطرف شود تا کاهش عواید فعلی جبران گردد. امروزه تکنالوژی‌های جدید برای شناسایی املاک و روش‌های ساده‌تر ارزش‌گذاری بصورت قابل توجهی در دسترس هستند. با اصلاحات مناسب در پالیسی سازی و استفاده از تکنالوژی‌های پیشرفته، عواید مالیات بر دارایی در کشورهای در حال توسعه باید حداقل ۱۰ برابر میزان فعلی افزایش یابد.

عواید و مصارف محلی

مالیات بر دارایی، در صورت اجرای درست، می‌تواند به یک منبع پایدار و عادلانه برای تأمین مالی شهرها تبدیل شود. این مالیات باعث می‌شود دولت‌های محلی در قبال شهروندان پاسخگو‌تر باشند، زیرا عواید حاصل از آن می‌تواند مستقیماً برای بهبود خدمات عمومی شهری به کار رود. همچنین، مالکان املاکی که ارزش دارایی آن‌ها به دلیل توسعه شهری و زیر ساخت‌های عامه افزایش یافته است، سهم بیشتری در تأمین مالی شهر خواهند داشت. ارتباط مستقیم میان عواید و مصارف محلی باعث می‌شود این مالیات کمتر تحت تأثیر پالیسی‌های ملی قرار گیرد و شوراهای محلی را به استفاده اعظمی از منابع مالی ملزم کند.

قانون‌گذاری در سطح کشور باید تنظیم کند که مالیات بر دارایی چقدر می‌تواند در سراسر کشور متفاوت باشند تا تفاوت‌ها در خدمات عامه محلی که از این منبع تأمین می‌شود، محدود گردد. شاروالی‌ها باید معافیت‌ها را تنها به تعدادی محدودی از نهادهای دولتی اختصاص دهند و عوایدی که از دست می‌روند باید به طور منظم گزارش داده شوند تا شفافیت و پاسخگویی وجود داشته باشد.

دقت بالای تصاویر ماهواره‌ای امکان اندازه‌گیری دقیق مساحت ها و ایجاد نقشه‌های ثبت مالی را فراهم می‌کند که ساختمان‌ها و تغییرات آن‌ها را نشان می‌دهد. این امر امکان وضع سریع مالیات بر املاک مبتنی بر مساحت را فراهم می‌کند تا زمانی که ظرفیت ارزش‌گذاری پیشرفت کرده و به سمت سیستم مالیات بر املاک مبتنی بر ارزش بازار حرکت کند که می‌تواند عواید بیشتری ایجاد نماید.

تفاضا برای توسعه ظرفیت از سوی صندوق بین المللی پول در این حوزه نشان می‌دهد که بسیاری از کشورها از ترکیب پالیسی‌های مناسب و تکنالوژی‌ها بهره مند شده‌اند. این رویکرد باعث می‌شود اصلاحات مالیات بر املاک هم مؤثر و هم از نظر سیاسی جذاب باشد، به ویژه زمانی که اهداف آن به طور شفاف و درست به مردم توضیح داده شود.

ترجمه: سید آصف فکرت

عضو بورد ترجمه د افغانستان بانک

تأثیر مالیات بر خانواده‌های که دارایی‌های زیاد اما پول نقد کم دارند، مانند متقاعديين، می‌تواند با به تعويق انداختن پرداخت مالیات تازمان فروش ملکيت کاهش يابد. در اين صورت، زمانی که ملکيت فروخته می‌شود، پرداخت کامل مالیات لازم خواهد بود.

ماهواره‌ها و پهپادها

برای اصلاح مالیات بر دارایی، بهترین رویکرد این است که به طور تدریجی از تکنالوژی‌های جدید مانند ستلات و پهپادها استفاده کنیم تا پوشش مالیات‌های مبتنی بر ساحه گسترش یابد (که به صورت نرخ ثابت بر اساس هر متر مربع محاسبه می‌شود). هدف این باشد که در سال‌های آینده به سمت مالیات مبتنی بر ارزش کامل املاک منتقل شویم، زیرا کشور‌های مختلف تجربه لازم را در این زمینه کسب کنند و معلومات قیمت بازار برای ارزش‌گذاری دوره‌ای املاک به درستی ثبت شود.

تکنالوژی‌های پیشرفته نقشه برداری، مانند تصاویر ماهواره‌ای و عکسبرداری هوایی با پهپاد‌ها، می‌توانند روند شناسایی و ثبت املاک مشمول مالیات را سرعت بخشیده و پوشش مالياتي را به تمامی اراضی واجد شرایط گسترش دهند.

مقامات هندی در دهلی و منطقه بنگلور از تصاویر ماهواره‌ای برای نقشه‌برداری املاک در سیستم‌های معلومات جغرافیایی استفاده کرده‌اند. در آفریقا نیز برخی شهرها پیشرفت‌های چشمگیری داشته‌اند. به طور خاص، شهر لاگوس با گسترش دامنه مالیات بر املاک و اجرای بهتر قوانین، توانست میزان جمع آوری مالیات را پنج برابر کرده و در سال ۲۰۱۱ به بیش از یک میلیارد دالر برسد.

منع:

۱- بلاگ صندوق بین المللی پول

global transition to renewable energy and electric vehicles, making them a strategic asset in the current market landscape. Gold and gemstones also represent valuable resources that can contribute to economic growth and provide employment opportunities for local communities. By fostering a diversified mining sector, Afghanistan can mitigate the risks associated with price fluctuations in individual commodities, create a more resilient economy, and ensure that the benefits of its mineral wealth are shared across various sectors of society, ultimately leading to sustainable development and improved living standards for its citizens.

Public-Private Partnerships

Public-Private Partnerships (PPP) have played a crucial role in the success of Indonesia's mining sector, facilitating collaboration between the government and private entities to drive investment and innovation. By creating a framework that encourages joint ventures, Indonesia has been able to use private sector expertise and capital to enhance its mining operations. This collaboration has led to improvements in technology, sustainability practices, and efficient resource management, enabling the country to maximize its mineral wealth while ensuring community engagement and environ-

mental stewardship. For Afghanistan, adopting a similar PPP model could provide a pathway to effectively develop its mining sector.

Conclusion

In summary, Afghanistan's vast mineral wealth presents a transformative opportunity for economic growth and stability, but unlocking this potential requires a diverse approach. With the help of international partnerships, Afghanistan can gain access to vital technical expertise, infrastructure investment, and regulatory support necessary for a thriving mining sector. Emphasizing sustainable practices and community engagement will ensure that the benefits of resource extraction are equitably shared, fostering social acceptance and long-term viability. Moreover, a coordinated effort that recognizes the geopolitical importance of Afghanistan's resources will facilitate responsible investment and promote regional stability. With a commitment to strategic planning and collaboration, Afghanistan can turn its mineral potential into a reality, paving the way for a prosperous future.

**Anwarullah Hayat,
Sr. Manager Publications, Da Afghanistan Bank**

References:

1. U.S. Geological Survey. (2021). Mineral commodity summaries 2021: Afghanistan (Vol. 3). <https://pubs.usgs.gov/myb/vol3/2020-21/myb3-2020-21-afghanistan.pdf>
2. Böll, H. (2013, November 6). Mining in Afghanistan: A blessing or a curse? Heinrich BöllStiftung. <https://www.boell.de/en/2013/11/06/mining-afghanistan>
3. World Bank. (2020). Indonesia: Mining regulatory framework and investment conditions. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/country/indonesia>
4. Asian Development Bank. (2021). Infrastructure development in Indonesia's mining sector. Retrieved from <https://www.adb.org/countries/indonesia/main>
5. Japan International Cooperation Agency. (2022). Capacity building initiatives in Indonesia's mining sector. Retrieved from <https://www.jica.go.jp/english/>
6. University of California, Berkeley. (2021). Research and training initiatives for sustainable mining practices. Retrieved from <https://www.berkeley.edu/>
7. GadjahMada University. (2021). Sustainable mining practices and local workforce training. Retrieved from <https://www.ugm.ac.id/en>
8. Indonesian Geological Institute. (2021). Research collaboration and geological assessments in mining. Retrieved from <http://www.igj.esdm.go.id/>
9. World Bank. (2020). Indonesia: Mining sector review. World Bank Publications. <https://www.worldbank.org/en/country/indonesia/publication/indonesia-mining-sector-review>
10. International Council on Mining and Metals. (2021). The role of mining in the economy of Indonesia. ICMM. <https://www.icmm.com/en-gb/research-and-reports/the-role-of-mining-in-the-economy-of-indonesia>

erations. Furthermore, promoting transparency and accountability within the framework will ensure that mining operations and financial reporting are conducted openly, allowing stakeholders to hold companies accountable for their actions. By establishing such a comprehensive legal framework, Afghanistan can create a more attractive investment climate, fostering trust among stakeholders and encouraging responsible mining practices that contribute to the country's economic development.

Infrastructure Development

Investing in infrastructure development is crucial for Afghanistan to support its mining operations. Afghanistan can prioritize the construction and rehabilitation of essential infrastructure, including roads, railways, and energy supply systems, to facilitate access to mining sites and enhance the efficiency of resource extraction and transportation. Improved road networks can enable easier movement of goods and personnel to and from mining locations, reducing transportation costs and time. Additionally, developing a national railway system can significantly boost the capacity to transport bulk minerals to domestic and international markets, thereby increasing the competitiveness of Afghan mining products on the global stage. Furthermore, ensuring a reliable energy supply is vital for powering mining operations and associated processing facilities, which can lead to increased productivity and reduced operational costs. International organizations can play a pivotal role in this regard. They can provide technical assistance and funding for infrastructure projects, helping to design and implement effective transportation networks and energy solutions tailored to the needs of the mining industry.

Sustainable Mining Practices

Afghanistan can ensure the long-term viability of its mining sector by adopting sustainable practices that prioritize environmental protection and community welfare. Implementing responsible waste management and efficient resource use will minimize ecological degradation, while engaging local

communities in decision-making empowers residents and addresses their needs. Ensuring that communities benefit from mining through job creation, infrastructure development, and revenue sharing which will foster social acceptance and support for the sector. This collaborative approach can lead to sustainable outcomes, as communities are more likely to support initiatives that enhance their livelihoods and protect their environment. By prioritizing sustainability and community engagement, Afghanistan can develop a mining sector that promotes economic growth while safeguarding its natural resources.

International Assistance

Afghanistan can significantly enhance its mining sector by seeking assistance from international organizations for technical expertise, capacity building, and funding. Collaborating with experienced entities allows Afghanistan to adopt best practices in sustainable mining, environmental management, and community engagement, which are essential for minimizing ecological impacts. This support can also facilitate training programs for local professionals, ensuring they have the skills needed to manage mining projects effectively. Additionally, securing funding for infrastructure development will improve access to mining sites and boost resource extraction efficiency. With the help of international partnerships, Afghanistan can strengthen its mining sector, promote economic growth, and ensure local communities benefit from these initiatives.

Diverse Minerals and Products

Afghanistan can explore and develop a wide range of mineral resources, including copper, gold, lithium, and gemstones, to diversify its mineral exploration and production efforts. This diversification is crucial for stabilizing the economy and reducing reliance on a single commodity. By accessing its vast reserves of copper, which are estimated to be worth billions, Afghanistan can enhance its export potential and attract foreign investment. Additionally, the country possesses significant lithium deposits, which are increasingly important for the

ment of clear mining laws and regulations that promote transparency and accountability in the sector. Additionally, the Indonesian government has prioritized infrastructure development, including transportation and energy supply, which are critical for mining operations, facilitating the efficient movement of goods and resources and enhancing overall productivity. Furthermore, Indonesia has increasingly emphasized sustainable mining practices, focusing on environmental management and community engagement, which minimizes ecological impacts and fosters goodwill among local communities, essential for long-term success. Furthermore, Indonesia has diversified its mineral production by exploring and developing various resources, including nickel, copper, gold, and bauxite, reducing dependency on a single commodity and helping to stabilize the economy against market fluctuations.

How International Organizations Fostered Indonesia's Mining Sector

International organizations have significantly influenced Indonesia's mining sector, particularly in nickel and coal. For instance, the World Bank has helped shape Indonesia's regulatory framework, enhancing transparency and investment conditions. The Asian Development Bank (ADB) has also financed infrastructure projects that improve access to mining sites. Additionally, organizations like the Japan International Cooperation Agency (JICA) focus on capacity building, offering training programs to enhance local workforce skills in mining and environmental management. Collaborations with international universities and geological organizations further promote sustainable practices and research.

Challenges Facing Afghanistan

Despite Afghanistan's rich mineral potential, several significant challenges can hinder the realization of its mining sector's dream. Political instability and conflicts can create a dangerous environment for investment, deterring international companies and complicating governance. Corruption remains a widespread issue in the world, often un-

dermining regulatory frameworks and eroding public trust, which can lead to mismanagement of resources and lack of accountability. Additionally, inadequate infrastructure can present a major obstacle as poor transportation networks and unreliable energy supplies can limit access to mining sites and increase operational costs. Environmental concerns also pose a challenge, as the potential ecological impacts of mining activities could provoke local opposition if not managed responsibly. Furthermore, the lack of skilled labor and technical expertise can complicate efforts to implement modern mining practices and sustainable development strategies.

Now that the security situation in the country has improved significantly compared with the last two three decades, Afghanistan has a golden opportunity to overcome these challenges. For Afghanistan, to reap the fruit of its hidden treasures, it will have to implement a series of prudent strategies that have proven successful in the case of other countries.

Regulatory Framework

Afghanistan can develop and implement a comprehensive legal framework for the mining sector that promotes transparency, accountability, and investor confidence. This framework can include several key components, such as establishing clear licensing guidelines to ensure that permits are granted based on merit and compliance with established standards, thereby reducing opportunities for corruption and enhancing investor trust. Additionally, incorporating robust environmental protection measures is essential to mitigate the ecological impacts of mining activities, which can involve setting strict guidelines for environmental assessments and requiring companies to adhere to sustainable practices that protect local ecosystems. Community engagement is also crucial. The legal framework should mandate the active involvement of local communities in decision-making processes, ensuring that they have a voice in how resources are managed and that they benefit from the economic opportunities created by mining op-

includes over 1,400 identified mineral deposits. Afghanistan has considerable copper deposits, particularly at the Mes-Aynak site, which is one of the largest copper reserves globally. The estimated copper resources at Mes-Aynak are around 11 million tons, highlighting its importance in the global copper market. Additionally, the country is estimated to have approximately 2,698 kg of gold deposits, primarily located in Badakhshan and Ghazni provinces. These deposits are part of a broader mineral wealth that remains largely untapped and presents opportunities for exploration and extraction. Apart from that, Afghanistan is home to significant iron ore reserves, with estimates of around 2.2 billion tons. The Hajigak mine is particularly noteworthy, as it is one of the largest iron ore deposits in the country and has the potential to supply both domestic and international markets. Moreover, Afghanistan is believed to have significant lithium deposits, which are increasingly important for battery production, especially in the context of the global shift towards renewable energy and electric vehicles. Furthermore, Afghanistan has an estimated 1.3 billion tons of marble, known for its high quality and aesthetic appeal, making it a valuable resource for construction and decoration. Afghanistan is also recognized as a notable producer of talc, which is utilized in various industrial applications, including cosmetics, paper, and plastics. Similarly, the country has a rich history of gemstone production, including lapis lazuli, emeralds, and rubies, primarily found in the northeastern regions. These gemstones are highly valued in international markets and contribute to the country's cultural heritage. Furthermore, Afghanistan possesses untapped reserves of natural gas and oil, which could be developed to meet domestic energy needs and for export. The development of these resources is crucial for enhancing energy security and supporting economic growth. Additionally, the development of these resources could facilitate regional cooperation and integration, particularly with neighboring countries that are in need of energy supplies, thereby

fostering stability and economic partnerships in the region.

Indonesia's Mining Sector

Indonesia's mining sector is a vital component of the country's economy, characterized by its rich mineral resources and significant production levels. The country is the world's largest producer of nickel, holding approximately 42.3% of global reserves, and has seen increased investment in nickel processing facilities following a 2020 export ban on raw nickel aimed at boosting domestic capabilities. Additionally, Indonesia is home to major copper operations, including the Grasberg mine, one of the largest copper and gold mines globally, contributing to its status as the seventh-largest copper producer. The gold mining sector is also significant, with significant production from various large mines, including Grasberg. While Indonesia was once a leading producer of bauxite, it has faced challenges due to export bans intended to encourage domestic processing, although some of these restrictions have been relaxed to revitalize the sector. Furthermore, Indonesia is a major exporter of thermal coal, primarily to Asian markets, despite global shifts towards renewable energy. The mining sector contributes approximately 11.9% to Indonesia's GDP, with the government implementing policies to attract foreign investment while promoting local processing and ownership. Overall, Indonesia's mining sector is positioned for growth, driven by its vast mineral resources and strategic government policies, but addressing environmental issues and ensuring a favorable investment environment will be crucial for sustainable development.

Strategies that Worked for Indonesia

Apart from international support, Indonesia grew its mining sector through a combination of strategic policies, regulatory frameworks, and international partnerships. Key strategies that have worked for Indonesia include the implementation of regulatory reforms aimed at attracting foreign investment while ensuring that local communities benefit from resource extraction and the establish-

Turning Afghanistan's Mineral Potential into Reality

Afghanistan is rich in a wide variety of natural resources, offering considerable opportunities for economic growth, particularly through the mining sector. The country is home to significant reserves of numerous minerals and metals. The mineral wealth of Afghanistan is estimated to be worth over \$1 trillion, making it one of the richest countries in terms of untapped mineral resources. These resources not only have the potential to drive domestic economic development by creating jobs and supporting local industries, but they can also be valuable in international markets. By effectively utilizing and managing these resources, Afghanistan could enhance its economic stability and improve the livelihoods of its population, positioning itself as a key player in the global mining industry. However, in order to turn its mining potential into reality, Afghanistan will also require significant support from international partners to manage the complexities of its mining sector. International organizations have played an important role in supporting the mining sectors of vari-

ous countries, successfully facilitating growth and development through strategic partnerships and investments. Examining successful models from other countries will provide valuable insights and best practices that can be adapted to Afghanistan's unique context. Examining successful models from other countries will provide valuable insights and best practices that can be adapted to Afghanistan's unique context. In Indonesia, for instance, international organizations have been instrumental in providing technical assistance, capacity building, and funding to enhance the mining sector's sustainability and efficiency. This article will look into the successful strategies used in Indonesia and the role of international organizations in supporting Indonesia's mining sector and will explore the opportunities presented by such a scenario, highlighting how Afghanistan can facilitate the development of its mining industry.

Afghanistan's Mining Sector

The Afghan mining sector holds significant potential due to the country's vast mineral wealth, which

په مخ پر ودی هپوادونو کې بانکونه دمالی سیستم د ترقولو
فعالې برخې په توګه، د وړو او منځیو تصدیو په دمالی تمول
په برخه کې مؤثر رول لوږوي. د دې سکتور د بنه والي په برخه
کې له موږ سره همکاري وکړئ.

واحد پولی ما افغانی است. ما افغانها
مکلفیت داریم تا برای حفظ ارزش و
ثبات هر چه بیشتر افغانی، در همه
معاملات و داد و ستد های پولی از آن
استفاده نماییم.